

FOLKETINGET
STATSREVISORERNE

FOLKETINGET
RIGSREVISIONEN

Oktober 2020
– 1/2020

Rigsrevisionens beretning afgivet
til Folketinget med Statsrevisorernes
bemærkninger

Ministeriernes arbejde med FN's verdensmål i Danmark

1/2020

Beretning om

ministeriernes arbejde med FN's verdensmål i Danmark

Statsrevisorerne fremsender denne beretning med deres bemærkninger til Folketinget og vedkommende minister, jf. § 3 i lov om statsrevisorerne og § 18, stk. 1, i lov om revisionen af statens regnskaber m.m.

København 2020

Denne beretning til Folketinget skal behandles ifølge lov om revisionen af statens regnskaber, § 18:

Statsrevisorerne fremsender med deres bemærkning Rigsrevisionens beretning til Folketinget og vedkommende minister.

Alle ministre med undtagelse af forsvarsministeren, kirkeministeren og statsministeren afgiver en redegørelse til beretningen.

Rigsrevisor afgiver et notat med bemærkninger til ministrenes redegørelser.

På baggrund af ministrenes redegørelser og rigsrevisors notat tager Statsrevisorerne endelig stilling til beretningen, hvilket forventes at ske i april 2021.

Ministrenes redegørelser, rigsrevisors bemærkninger og Statsrevisorernes eventuelle bemærkninger samles i Statsrevisorernes Endelig betænkning over statsregnskabet, som årligt afgives til Folketinget i februar måned – i dette tilfælde Endelig betænkning over statsregnskabet 2020, som afgives i februar 2022.

Statsrevisorernes bemærkning tager udgangspunkt i denne karakterskala:

Karakterskala	
Positiv kritik	• finder det meget/særdeles positivt • finder det positivt • finder det tilfredsstillende/er tilfredse med
Kritik under middel	• finder det ikke helt tilfredsstillende
Middel kritik	• finder det utilfredsstillende/er utilfredse med • påpeger/understreger/henstiller/forventer • beklager/finder det bekymrende/foruroligende
Skarp kritik	• kritiserer/finder det kritisabelt/kritiserer skarpt/og indskærper • påtaler/påtaler skarpt
Skarpeste kritik	• påtaler skarpt og henleder særligt Folketingets opmærksomhed på

**Henvendelse vedrørende
denne publikation rettes til:**

Statsrevisorerne
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Tlf.: 3337 5987
statsrevisorerne@ft.dk
www.ft.dk/statsrevisorerne

**Yderligere eksemplarer kan
købes ved henvendelse til:**

Rosendahls Lager og Logistik
Vandtårnsvej 83A
2860 Søborg

Tlf.: 4322 7300
distribution@rosendahls.dk
www.rosendahls.dk

ISSN 2245-3008
ISBN trykt 978-87-7434-680-7
ISBN online 978-87-7434-681-4

Statsrevisorernes bemærkning

Beretning om ministeriernes arbejde med FN's verdensmål i Danmark

Statsrevisorerne har bedt Rigsrevisionen om at udarbejde denne beretning på baggrund af en anmodning fra Folketingets Finansudvalg. Udvalget har anmodet om en saglig og neutral opfølgning på, hvordan fremdriften er i forhold til Danmarks opfyldelse af FN's verdensmål.

Verdensmålene består af 17 mål for bæredygtig udvikling, der blev vedtaget med en FN-resolution i 2015. Den tidligere regering udgav i 2017 en handlingsplan for Danmarks opfølgning på verdensmålene, og i handlingsplanen var det vurderingen, at dansk politik er på linje med verdensmålene. Handlingsplanen indeholder 37 nationale målsætninger, som ministerierne årligt vil redegøre for i en fremdriftsrapport til Folketinget. Den statistiske opfølgning på FN's delmål varetages af Danmarks Statistik. Handlingsplanen var gældende indtil regeringsskiftet i juni 2019. Den nuværende regering er ved at udarbejde en strategi for arbejdet med verdensmålene i Danmark, der forventes offentliggjort inden udgangen af 2020.

Statsrevisorerne konstaterer, at ministerierne fra starten har vurderet, at FN's verdensmål og delmål er tilstrækkeligt dækket af eksisterende politikker og aktiviteter. Ministerierne har således kun i ganske få tilfælde iværksat nye initiativer for at realisere verdensmålene. Dette skal ses i sammenhæng med, at Folketinget ikke har stillet forpligtende krav til ministeriernes arbejde med verdensmålene, og at udgangspunktet har været, at dansk politik allerede var på linje med verdensmålene.

Statsrevisorerne finder det uhensigtsmæssigt, at ministerierne generelt ikke har analyseret opfyldelsen af de enkelte delmål og ikke har stillet krav om at indarbejde verdensmålene i de underliggende styrelser og institutioners målsætninger. Statsrevisorerne finder det endvidere uhensigtsmæssigt, at ministerierne ikke er kommet længe med at vurdere lovforslags konsekvenser i forhold til verdensmålene.

Statsrevisorerne

23. oktober 2020

Henrik Thorup
Klaus Frandsen
Frank Aaen
Britt Bager
Flemming Møller Mortensen
Mai Mercado*

* Statsrevisor Mai Mercado har ikke deltaget ved behandlingen af denne sag på grund af inhabilitet.

Statsrevisorerne finder det mindre tilfredsstillende, at ministeriernes fremdriftsrapport fra 2018 var uegnet til at give Folketinget et godt overblik over fremdriften i opfyldelsen af de nationale målsætninger for verdensmålene.

Statsrevisorerne finder, at Danmarks Statistiks rapportering af danske data om realisering af verdensmålene er tilfredsstillende. Statsrevisorerne konstaterer dog også, at Danmarks Statistiks formidling heraf bør forbedres, så offentligheden bedre kan følge, om Danmarks opfyldelse af verdensmålene går i den ønskede retning.

Indholdsfortegnelse

1. Introduktion og konklusion	1
1.1. Formål og konklusion	1
1.2. Baggrund	6
1.3. Revisionskriterier, metode og afgrænsning.....	8
2. Ministeriernes arbejde med verdensmålene	12
2.1. Arbejdet med FN's delmål	13
2.2. Arbejdet med de nationale målsætninger	19
2.3. Arbejdet med konsekvensvurdering af lovforslag	22
3. Ministeriernes fremdriftsrapportering	25
3.1. Datas tilstrækkelighed	26
3.2. Redegørelsen for fremdrift.....	30
4. Danmarks Statistiks rapportering.....	34
4.1. Den statistiske opfølgning på FN's delmål	35
4.2. Etablering af en databank.....	36
4.3. Rapportering til FN.....	40
4.4. Rapportering på hjemmesiden.....	42
Bilag 1. Statsrevisorernes anmodning	45
Bilag 2. Metodisk tilgang.....	46
Bilag 3. Implementering og opfølgning på verdensmålene i Danmark, Norge, Sverige og Finland	48
Bilag 4. FN's 17 verdensmål.....	50
Bilag 5. De nationale målsætninger	51
Bilag 6. Rigsrevisionens vurdering af tilstrækkeligheden af fremdriftsrapporteringens datagrundlag.....	53
Bilag 7. Ordliste.....	57

Undersøgelsen er en statsrevisoranmodning, og Rigsrevisionen afgiver derfor beretningen til Statsrevisorerne i henhold til § 8, stk. 1, og § 17, stk. 2, i rigsrevisorloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 101 af 19. januar 2012.

Rigsrevisionen har revideret regnskaberne efter § 2, stk. 1, nr. 1, jf. § 3 i rigsrevisorloven.

Beretningen vedrører alle ministerområder med undtagelse af Forsvarsministeriet, Kirkeministeriet og Statsministeriet, dvs. finanslovens §§ 6-11, §§ 14-21 og §§ 24-29. På alle de omfattede ministerområder har der været udskiftning på ministerposten i undersøgelsesperioden 2015-2020. Rigsrevisionen har derfor valgt ikke at op-liste ministrene.

Beretningen har i udkast været forelagt de omfattede ministerier, hvis bemærkninger er afspejlet i beretningen.

1. Introduktion og konklusion

1.1. Formål og konklusion

1. Under dansk formandskab tilsluttede verdens lande sig i 2015 FN's 2030-dagsorden for bæredygtig udvikling. Alle FN's 193 medlemslande vedtog med FN's resolution en ambitiøs pakke med 17 mål for bæredygtig udvikling, som på dansk kom til at gå under navnet *verdensmålene*. Med verdensmålene har verdens ledere forpligtet sig til en dagsorden, som alle lande har ansvaret for at løfte. Resolutionen betyder, at Danmark som medlemsland politisk forpligter sig til at engagere sig i arbejdet med at opnå målene, dvs. både at efterstræbe målene nationalt og bidrage til, at målene opnås globalt. I resolutionens 2 første paragraffer slås det fast, at medlemslandene vil arbejde utrætteligt for den fulde implementering af denne dagsorden frem mod 2030. Det slås ligeledes fast, at der er tale om en universel dagsorden, som omfatter alle lande.

2. De 17 verdensmål er af FN udmøntet i 169 delmål og 244 indikatorer, som skal bruges til at måle fremdriften mod opnåelse af verdensmålene i hele verden. Det fremgår desuden af resolutionen, at landene bør formulere deres egne målsætninger, som tager højde for nationale forhold, og at de bør følge op ved hjælp af nationale indikatorer.

3. Danmarks daværende regering udgav i 2017 "Handlingsplan for FN's verdensmål" med undertitlen "Danmarks opfølgning på FN's verdensmål for bæredygtig udvikling" (herefter handlingsplanen). Udgangspunktet i handlingsplanen er, at Danmark generelt er i hus med verdensmålene, idet internationale sammenligninger placerer Danmark i den absolutte top blandt verdens lande i forhold til at opfylde målene. Det fremgår også af handlingsplanen, at dansk politik er på linje med de 17 verdensmål, og at der vil være et vedvarende arbejde med at realisere ambitionerne i målene. Handlingsplanen beskriver desuden 37 nationale målsætninger. Målsætningerne er udtryk for regeringens prioriteter, og de er ikke underordnet enkelte verdensmål eller FN's delmål. Ifølge handlingsplanen vil regeringen hvert år oversende en fremdriftsrapport for handlingsplanen til Folketingets orientering. Fremdriftsrapporten tager udgangspunkt i de 37 nationale målsætninger, som indgår i handlingsplanen.

Figur 1 viser sammenhængen mellem de 17 verdensmål, FN's 169 delmål, som indgår i resolutionen, og de 37 nationale målsætninger. Figuren viser også, at den statistiske opfølgning på FN's delmål varetages af Danmarks Statistik, mens opfølgningen på de nationale målsætninger sker ved, at ministerierne udarbejder en fremdriftsrapport til Folketinget.

FN's resolution om 2030-dagsordenen for bæredygtig udvikling

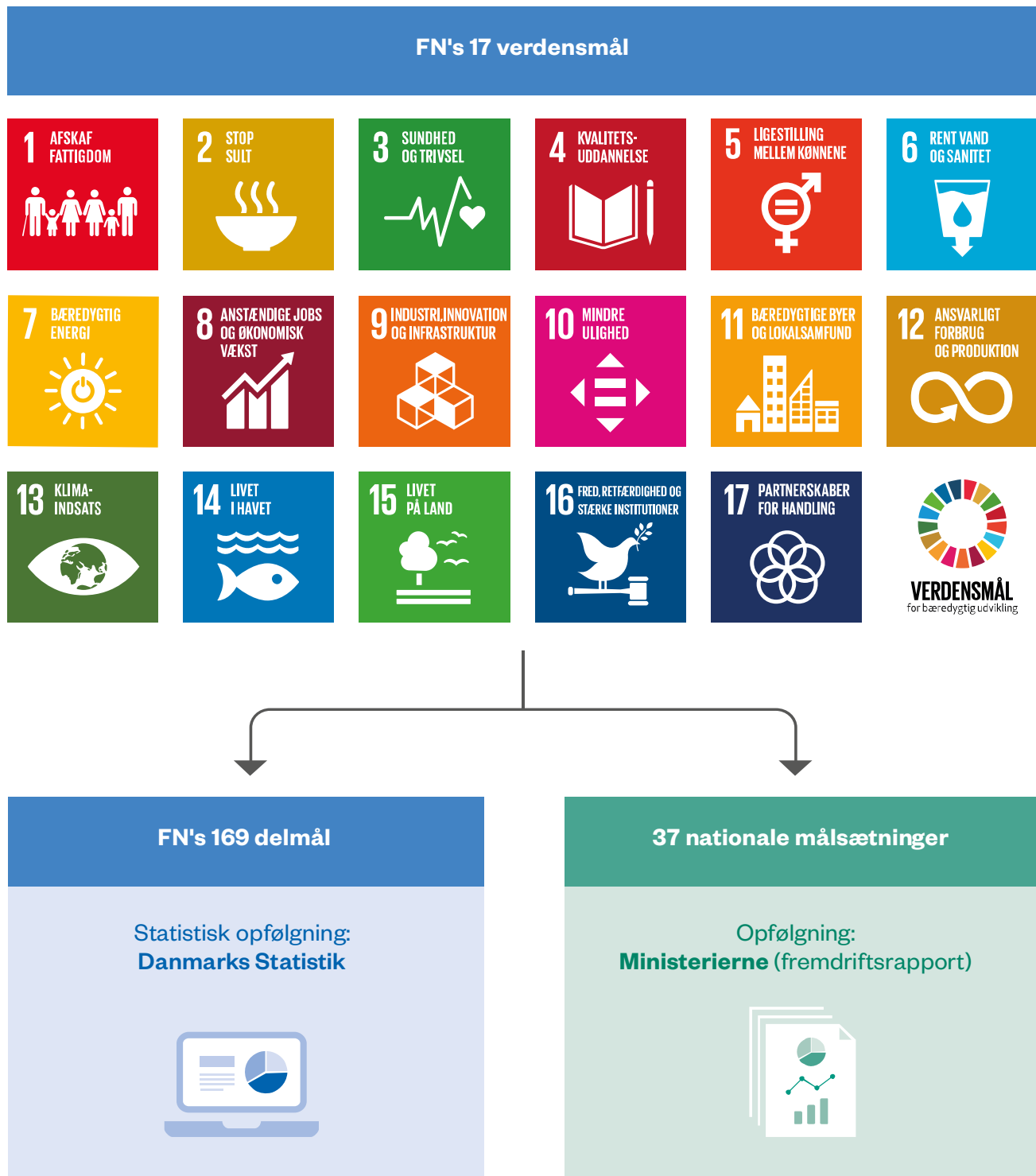
Resolutioner vedtaget af FN's generalforsamling er ikke juridisk bindende, men alene udtryk for en politisk tilkendegivelse fra FN's medlemslande. Erklæringen i resolutionen er det, man kalder "soft law" (modsat traktat eller lignende bindende instrumenter).

Handlingsplanen

Den tidligere regering udgav i marts 2017 "Handlingsplan for FN's verdensmål" med undertitlen "Danmarks opfølgning på FN's verdensmål for bæredygtig udvikling".

Figur 1

Sammenhængen mellem FN's 17 verdensmål, de 169 delmål og de 37 nationale målsætninger

Kilde: Rigsrevisionen med grafik fra verdensmaal.org.

4. Denne beretning handler om, hvordan ministerierne har arbejdet med verdensmålene i Danmark.

Folketingets Finansudvalg har anmodet Statsrevisorerne om bistand til en saglig og neutral opfølgning på, hvordan fremdriften er i forhold til opfyldelse af FN's verdensmål i Danmark. Statsrevisorerne er af den opfattelse, at den løbende opfølgning på regeringens opfyldelse af verdensmålene bør foretages af Finansministeriet, øvrige ministerier og Danmarks Statistik. Statsrevisorerne aftalte derfor med Folketingets Finansudvalg, at anmodningen imødekommes i form af en undersøgelse af status for ministeriernes implementering af og opfølgning på regeringens handlingsplan og Danmarks Statistiks rapportering af danske data. Statsrevisorerne har på den baggrund anmodet Rigsrevisionen om at gøre status for ministeriernes implementering af og opfølgning på verdensmålene og vurdere Finansministeriets og de enkelte ministeriers implementering af og opfølgning på handlingsplanen for FN's verdensmål og Danmarks Statistiks afrapportering af danske data. Beretningen indeholder således ikke en opfølgning på fremdriften mod verdensmålene, men en undersøgelse af ministeriernes implementering og opfølgning. Rigsrevisionen har i et notat til Statsrevisorerne fra januar 2020 beskrevet, hvordan vi ville tilrettelægge undersøgelsen og besvare anmodningen.

5. I Danmark er det regeringen, der har besluttet, hvordan der skal arbejdes med verdensmålene. Folketinget har ikke i materiel lovgivning eller via anden beslutning rammesat, om – og i givet fald hvordan – ministerierne skal arbejde med verdensmålene i Danmark. Derfor har Rigsrevisionen ikke mulighed for at vurdere, om ministeriernes arbejde med verdensmålene har været tilfredsstillende, men kan alene give en vurdering af, hvordan ministerierne har arbejdet.

Folketinget har imidlertid bevilget midler til Danmarks Statistiks statistiske opfølgning på verdensmålene, og Folketinget er også af den tidligere regering blevet stillet i udsigt at modtage fremdriftsrapporter til orientering om fremdriften mod målsætningerne i handlingsplanen for verdensmålene. Derfor kan Rigsrevisionen godt vurdere, om Danmarks Statistik har varetaget sin opgave tilfredsstillende, og om ministeriernes fremdriftsrapportering er egnet som orientering af Folketinget.

6. Formålet med undersøgelsen er at gøre status for ministeriernes arbejde med verdensmålene i Danmark i perioden 2015-2020. Vi besvarer følgende spørgsmål i beretningen:

- Hvordan har ministerierne arbejdet med verdensmålene med udgangspunkt i både FN's delmål og den tidligere regerings handlingsplan?
- Har ministeriernes fremdriftsrapportering været egnet til at orientere Folketinget om fremdriften i forhold til handlingsplanens nationale målsætninger?
- Har Danmarks Statistik rapporteret tilfredsstillende på FN's delmål og indikatorer?

Hovedkonklusion

Rigsrevisionen konstaterer, at ministeriernes arbejde med verdensmålene indtil nu har været baseret på, at deres generelle virke og politik allerede favner verdensmålene. Rigsrevisionens undersøgelse viser, at ministerierne kun undtagelsesvist har taget nye initiativer eller lagt særlige planer for at realisere verdensmålene. Rigsrevisionen vurderer, at ministeriernes og Danmarks Statistiks rapportering ikke er tilstrækkeligt egnet til at orientere om fremdriften mod opfyldelse af verdensmålene i Danmark. Konsekvensen er, at det er vanskeligt for såvel Folketinget som offentligheden at få indsigt i, om der er fremdrift mod realisering af FN's verdensmål i Danmark.

Ministeriernes arbejde med verdensmålene har taget udgangspunkt i deres vurdering af, at ministeriernes generelle virke og politik var tilstrækkelige som Danmarks bidrag til realisering af verdensmålene på deres områder. Ministerierne har således kun undtagelsesvist taget nye initiativer eller haft særlige planer for at realisere FN's delmål eller de nationale målsætninger

Ministerierne foretog i 2017 en vurdering af de fleste af FN's delmål, hvor de fandt, at delmålene allerede var tilstrækkeligt dækket af eksisterende politikker i Danmark. Denne vurdering var af politisk og kvalitativ karakter og ikke baseret på en analyse af opfyldelsen af de enkelte delmål. Ministerierne har kun undtagelsesvist taget nye initiativer for at realisere verdensmålene. Ministerierne har siden 2017 kun i få tilfælde taget eksplicit stilling til FN's delmål, og ministerierne har ikke stillet krav om, at verdensmålene skal indarbejdes i de underliggende styrelser og institutioners mål- og resultatplaner og årsrapporter. Handlingsplanen fra 2017 beskriver de daværende prioriteter for opfølgning på verdensmålene, herunder 37 nationale målsætninger. Undersøgelsen viser, at ministerierne ikke har haft særlige planer for, hvordan de vil realisere disse målsætninger, og at de kun undtagelsesvist har fulgt op på fremdriften ud over deres bidrag til en samlet fremdriftsrapport på handlingsplanen i 2018. De fleste ministerier henviser til, at målsætningerne ligger i forlængelse af deres generelle virke og mission, og at de løbende følger op på deres politik, hvor det er relevant.

Rigsrevisionen konstaterer i forlængelse heraf, at ministerierne ikke var forpligtede af Folketinget til at arbejde med verdensmålene i Danmark, og at handlingsplanens udgangspunkt var, at dansk politik allerede var på linje med verdensmålene.

Handlingsplanen indebar også, at der skulle etableres en model for konsekvensvurdering af nye lovforslag i forhold til verdensmålene. Undersøgelsen viser, at denne model er på forsøgsstadiet og er blevet afprøvet i 4 lovforslag. Rigsrevisionen konstaterer, at der i lovforslagene kun omtales positive konsekvenser, og at den bagvedliggende analyse enten ikke er skriftligt dokumenteret eller udelukkende består af overordnede vurderinger af forventede positive konsekvenser for udvalgte verdensmål.

Ministeriernes fremdriftsrapportering har samlet set ikke været egnet til at orientere Folketinget om fremdriften mod opfyldelse af de nationale målsætninger for verdensmålene

Fremdriftsrapportens data er i mange tilfælde utilstrækkelige til at måle fremdriften, hvortil kommer, at rapportens redegørende afsnit sjældent giver læseren en tydelig vurdering af, om der har været fremdrift. Rapporten giver således ikke et godt overblik over fremdriften mod realisering af verdensmålene i Danmark udtrykt ved handlingsplanens nationale målsætninger.

Danmarks Statistiks rapportering af danske data for FN's delmål og indikatorer har samlet set været tilfredsstillende. Danmarks Statistiks formidling af danske data er dog ikke tilstrækkeligt egnet til at orientere offentligheden om Danmarks fremdrift i forhold til verdensmålene

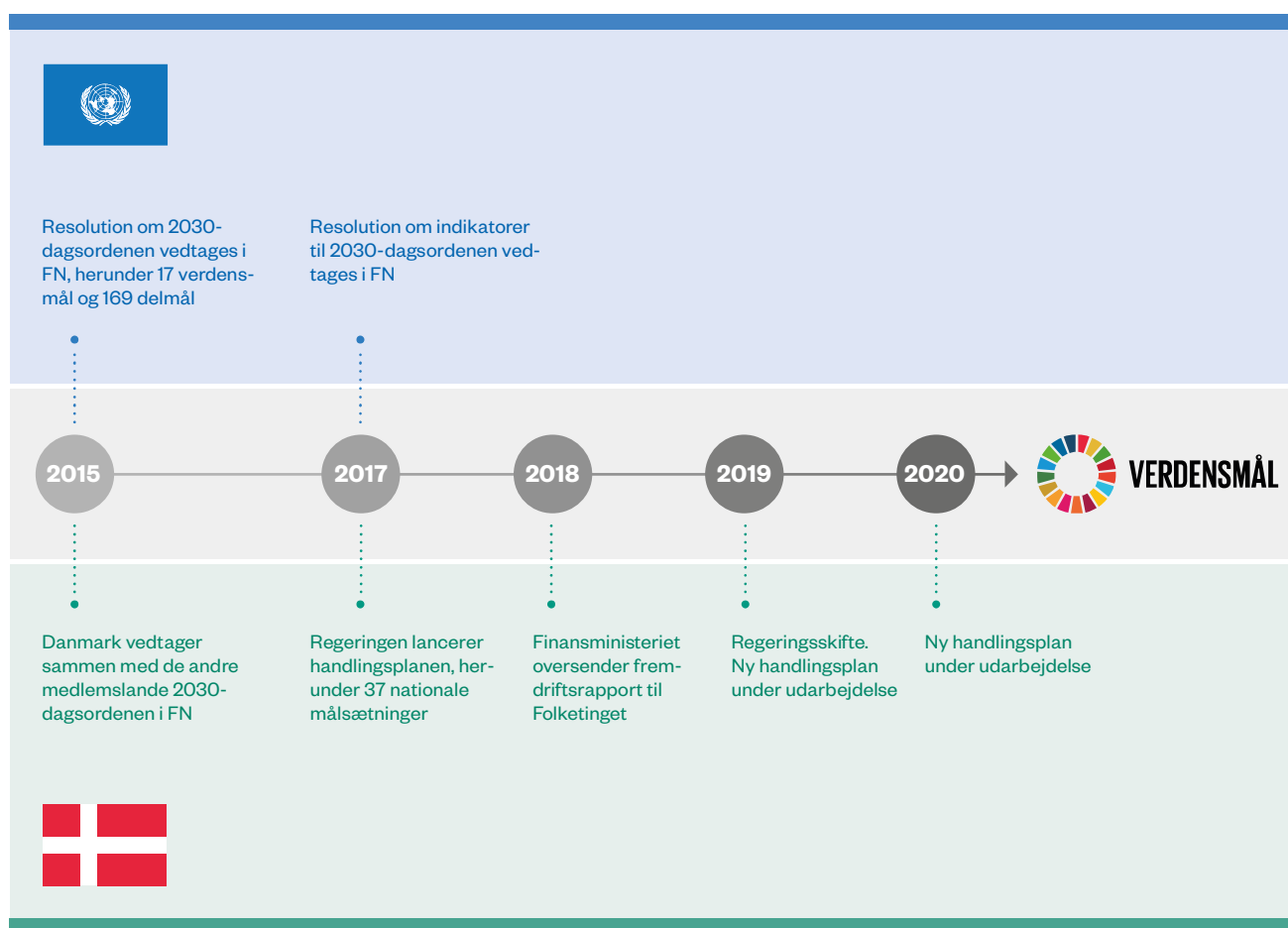
Danmarks Statistik har fået ekstra bevilling i perioden 2017-2021 til rapportering på FN's delmål og indikatorer. Danmarks Statistik har etableret en databank med danske data for FN's indikatorer. Der mangler stadig 21 indikatorer, som Danmarks Statistik forventer at tilføje til databanken i 1. kvartal 2021. Danmarks Statistik har rapporteret tilfredsstillende til FN og stillet data til rådighed for den danske offentlighed på sin hjemmeside. Rigsrevisionen vurderer, at hjemmesidens formidling af danske data ikke er tilstrækkeligt egnet til at orientere offentligheden om, hvordan fremdriften er i forhold til opfyldelse af FN's verdensmål i Danmark. Danmarks Statistik forventer at lancere et nyt koncept for yderligere formidling i 2021.

1.2. Baggrund

7. De 17 verdensmål er en del af FN's 2030-dagsorden og handler om både sociale og miljømæssige forhold, økonomisk udvikling, fred og partnerskaber. Verdensmålene berører således en lang række emner, fx fattigdomsbekæmpelse (mål 1), økonomisk vækst (mål 8) og klimaforandringer (mål 13). Figur 2 viser en tidslinje over arbejdet med verdensmålene i FN og i Danmark.

Figur 2

Tidslinje over arbejdet med FN's 17 verdensmål i FN og i Danmark

Kilde: Rigsrevisionen.

8. De 17 verdensmål er udmøntet i 169 delmål og 244 indikatorer. Indikatorerne er defineret af FN's Statistiske Kommission med henblik på at kunne indsamle data til at følge op på fremdriften på de enkelte delmål. Der pågår stadig et arbejde med at operationalisere nogle af indikatorerne.

FN indsamler data med udgangspunkt i de indikatorer, der er operationaliseret, og udgiver årligt en rapport om fremdriften mod opfyldelse af verdensmålene på verdensplan. FN's indikatorer bliver desuden brugt af andre organisationer som udgangspunkt for at indsamle data, som bruges til at sammenligne landenes status i forhold til verdensmålene. Det gælder fx den tyske Bertelmanns Stiftung, som årligt udarbejder en sammenligning og en rangliste over landenes status på de 17 verdensmål. Danmark ligger højt på disse ranglister. Danmarks Statistik deltager i det internationale statistiksamarbejde i FN og har ansvaret for den statistiske opfølgning i forhold til FN's indikatorer i Danmark, jf. figur 1.

9. Ifølge FN's 2030-dagsorden er nationale strategier for bæredygtig udvikling et centralt element i indsatsen for at implementere verdensmålene. Det fremgår også af dagsordenen, at medlemslandene bør udarbejde nationale målsætninger med udgangspunkt i verdensmålene, og at de globale indikatorer bør suppleres af regionale og nationale indikatorer. Medlemslandene opfordres til at gennemføre regelmæssige, inkluderende vurderinger af fremdriften mod opfyldelse af verdensmålene.

Den daværende danske regering udgav i 2017 handlingsplanen for verdensmålene, som bl.a. indeholder 37 nationale målsætninger. Alle 17 verdensmål er dækket af mindst én national målsætning, men der er ikke en tæt sammenhæng mellem FN's enkelte mål og delmål og de enkelte nationale målsætninger. Til hver national målsætning er der knyttet én eller 2 nationale indikatorer, som skal bruges til at måle fremdriften. Der er i alt 49 nationale indikatorer.

Det fremgår af handlingsplanen, at regeringen vil *"måle fremskridt i Danmarks status på verdensmålene på grundlag af de nationale indikatorer"*, og at regeringen vil oversende en årlig fremdriftsrapport til Folketinget, som *"blandt andet vil kunne indeholde en kort redegørelse for fremskridt på grundlag af de nationale indikatorer"*. Handlingsplanen indeholder også en række andre initiativer, herunder at lovforslag skal indeholde en konsekvensvurdering i forhold til verdensmålene. I juni 2018 oversendte Finansministeriet en fremdriftsrapport på handlingsplanen til Folketinget.

Handlingsplanen var gældende indtil regeringsskiftet i juni 2019. Den nuværende regering har endnu ikke formuleret en strategi for, hvordan regeringen vil arbejde med verdensmålene i Danmark. Finansministeriet har oplyst, at regeringens strategi er under udarbejdelse og forventes offentliggjort inden udgangen af 2020.

10. Folketingets opfølgning på verdensmålene tager udgangspunkt i de enkelte stående udvalg. Herudover nedsatte Folketingets Finansudvalg i oktober 2018 en parlamentarisk arbejdsgruppe, der har til formål at sikre fremdrift i forhold til opfyldelsen af verdensmålene i Danmark. Der findes desuden et tværpolitisk 2030-netværk for folketingsmedlemmer, som har til formål at fremme verdensmålene og monitorere implementeringen heraf.

Folketinget har dog ikke taget beslutninger om verdensmålene i Danmark eller officielt bedt regeringen om en redegørelse eller rapportering om fremdriften mod opfyldelse af verdensmålene.

11. Danmarks implementering og opfølgning på verdensmålene har både ligheder og forskelle i forhold til de andre nordiske lande. Fx er en større del af opgaven med statistisk opfølgning på FN's indikatorer i Danmark samlet hos Danmarks Statistik, end det er tilfældet hos de centrale statistikmyndigheder i Norge og Sverige. Danmark er også indtil videre det eneste land, hvor der har været en samlet årlig fremdriftsrapportering for alle ministerområder med udgangspunkt i nationale målsætninger og indikatorer. Bilag 3 indeholder en oversigt over hovedelementer i den nationale implementering og opfølgning på verdensmålene i Norge, Sverige, Finland og Danmark.

1.3. Revisionskriterier, metode og afgrænsning

Revisionskriterier

12. Vores undersøgelse har til formål at gøre status for ministeriernes arbejde med verdensmålene i Danmark i perioden 2015-2020.

Vi kortlægger og beskriver, hvordan ministerierne har arbejdet med verdensmålene med udgangspunkt i FN's delmål og den tidligere regerings handlingsplan. Vi vurderer desuden, om ministeriernes fremdriftsrapportering til Folketinget har været egnet til at orientere om fremdriften i forhold til handlingsplanens nationale målsætninger, og om Danmarks Statistik har rapporteret tilfredsstillende på FN's delmål og indikatorer.

13. Kapitel 2 indeholder resultatet af vores undersøgelse af, hvordan ministerierne har arbejdet med verdensmålene med udgangspunkt i FN's delmål og handlingsplanen. Denne del af undersøgelsen har karakter af en statusbeskrivelse, idet der ikke findes en bevilling, lov eller anden folketingsbeslutning, som giver Rigsrevisionen et grundlag for at vurdere, om ministeriernes arbejde med verdensmålene i Danmark har været tilfredsstillende.

Vi har undersøgt, om ministerierne har taget stilling til, om FN's delmål er relevante i dansk kontekst, og om ministerierne har taget stilling til, om delmålene i tilstrækkelig grad er dækket af eksisterende politik. Derudover har vi undersøgt, om ministerierne har foretaget analyser af, hvor langt Danmark er fra at opfylde de enkelte delmål, om de har foretaget initiativer eksplicit foranlediget af delmålene, og om de har haft planer for opfølgning på de enkelte delmål. Vi har også undersøgt, om FN's verdensmål og delmål indgår i de strategier, mål- og resultatplaner og årsrapporter, der udarbejdes af ministerierne og de underliggende institutioner og styrelser.

Vi har desuden undersøgt, hvordan ministerierne har arbejdet med de nationale målsætninger, som ifølge handlingsplanen var udtryk for prioriteter for opfølgningen på verdensmålene. Vi har undersøgt, om de enkelte ministerier har lagt planer for, hvordan de vil realisere de målsætninger, som de har ansvar for, og om de har fulgt op på målsætningerne ud over deres bidrag til ministeriernes samlede årlige fremdriftsrapport. Vi har derudover undersøgt, om ministerierne har udarbejdet en model for vurdering af lovforslags konsekvenser for verdensmålene, sådan som det fremgår af handlingsplanen.

14. I kapitel 3 undersøger vi, om ministeriernes fremdriftsrapportering til Folketinget om handlingsplanen har været egnet som orientering af Folketinget om fremdriften i forhold til de nationale målsætninger for verdensmålene.

Vi lægger til grund, at ministeriernes fremdriftsrapport bør være baseret på kvantitative eller kvalitative data, som er tilstrækkelige til at måle fremdriften, og at det bør fremgå tydeligt af rapportens redegørende afsnit, om der har været fremdrift på grundlag af de nationale indikatorer. Dette flugter med den daværende regerings formuleringer i handlingsplanen om, at man ville måle fremskridt i Danmarks status, og at fremdriftsrapporten ville kunne indeholde en kort redegørelse for fremskridt på grundlag af de nationale indikatorer.

15. Finansministeriet har anført, at den daværende regering besluttede at oversende fremdriftsrapporten til Folketinget som en service og en tilkendegivelse fra regeringen. Finansministeriet anførte desuden, at fremdriftsrapporten skal ses som en præsentation af et politisk dokument, og at der ikke er tale om en videnskabelig rapport. Endelig har Finansministeriet supplerende anført, at fremstillingen er politisk følsom.

Rigsrevisionen er enig med Finansministeriet i, at det er en beslutning i regeringen og ikke et ønske eller krav fra Folketinget, at der udarbejdes en årlig fremdriftsrapport til Folketingets orientering. Rigsrevisionen finder dog, at når Finansministeriet i 2018 har oversendt en "Fremdriftsrapport på handlingsplanen for implementeringen af verdensmålene", som indeholder data og redegørelse for handlingsplanens målsætninger, må det også forventes, at kvaliteten af rapporten er af en sådan art, at den faktisk kan anvendes af Folketinget til vurdering af fremdriften. Samtidig er Rigsrevisionen blevet bedt af Statsrevisorerne på vegne af Folketingets Finansudvalg om at bidrage til en saglig og neutral opfølgning på fremdriften i forhold til verdensmålene. Dette indebærer bl.a., at vi vurderer, i hvilket omfang ministeriernes eksisterende rapportering om fremdriften er egnet til at orientere Folketinget.

16. I kapitel 4 undersøger vi, om Danmarks Statistik har rapporteret tilfredsstillende på FN's delmål og indikatorer.

Danmarks Statistik har til opgave at rapportere om Danmarks status på FN's delmål og fik en forøgelse af sin driftsbevilling (2,4 mio. kr. i 2017 og 3,2 mio. kr. årligt i perioden 2018-2021) for at kunne varetage opgaven (jf. Akt 142 5/10 2017). Vi undersøger, om Danmarks Statistiks opgavevaretagelse har været tilfredsstillende med udgangspunkt i den opgavebeskrivelse, der fremgår af finanslovens anmærkninger i 2019 og 2020:

- Danmarks Statistik forestår udarbejdelse af indikatorer for Danmarks opfyldelse af FN's verdensmål for bæredygtig udvikling og foretager årlig rapportering til FN herom.
- Danmarks Statistik stiller indikatorerne til rådighed for offentligheden på Danmarks Statistiks hjemmeside på nationalt niveau.

Det fremgår videre, at indikatorerne udarbejdes på grundlag af data, som Danmarks Statistik allerede er i besiddelse af, eller data, som indsamles til formålet i den udstrækning, der findes nye datakilder.

Vi undersøger, om Danmarks Statistik har omsat hver enkelt indikator til danske forhold på baggrund af danske datakilder og under hensyn til den konkrete FN-definition, om Danmarks Statistik løbende har haft overblik over, hvor langt arbejdet med at etablere databanken er nået, og om der er gjort fremskridt i arbejdet med at udarbejde indikatorer, der modsvarer, at Danmarks Statistik har modtaget ekstra bevilling hertil i perioden 2017-2021. Vi undersøger desuden, om Danmarks Statistik har foretaget en årlig rapportering til FN, og om Danmarks Statistik har stillet data om Danmarks status på verdensmålene til rådighed for offentligheden på sin hjemmeside. Ifølge Danmarks Statistik er formålet med hjemmesiden om verdensmål, at den skal kunne anvendes til formidling af Danmarks opfyldelse af FN's verdensmål. Derfor undersøger vi også, om hjemmesiden indeholder en tydelig formidling af Danmarks opfyldelse af FN's verdensmål, og om den dermed er tilstrækkeligt egnet til at orientere offentligheden om Danmarks fremdrift i forhold til verdensmålene. Dette er også relevant i forhold til Finansudvalgets anmodning til Statsrevisorerne om bistand til en saglig og neutral opfølgning på, hvordan fremdriften er i forhold til opfyldelse af FN's verdensmål i Danmark. Kriteriet skal således bidrage til at belyse, om den eksisterende rapportering er egnet til at give offentligheden en opfølgning på, hvordan fremdriften er i forhold til opfyldelse af FN's verdensmål i Danmark.

Metode

17. Undersøgelsen er baseret på gennemgang af skriftligt materiale fra ministerierne, herunder ministeriernes fremdriftsrapport på handlingsplanen.

I undersøgelsen indgår de 15 ministerier, der har haft ansvar for ét eller flere af FN's delmål eller målsætninger i den tidligere regerings handlingsplan. Vi har kortlagt ministeriernes arbejde med FN's delmål og de nationale målsætninger gennem et spørgeskema til ministerierne. Alle ministerier har besvaret spørgeskemaet. Kortlægningen afdækker med udgangspunkt i hvert delmål og hver national målsætning de handlinger, som ministerierne har foretaget, og som er eksplicit foranlediget af verdensmålene. Vi har i spørgeskemaet bedt ministerierne om at dokumentere deres besvarelser og har i enkelte tilfælde indhentet supplerende dokumentation for at kvalificere oplysningerne.

Herudover har vi afholdt møder med Danmarks Statistik, Social- og Indenrigsministeriet, Finansministeriet mfl.

Afgrænsning

18. Undersøgelsen omhandler perioden fra vedtagelsen af verdensmålene i FN's generalforsamling til i dag, dvs. perioden 2015-2020.

Vi har afgrænset undersøgelsen til at vedrøre, hvordan ministerierne har arbejdet med FN's delmål i Danmark, dvs. vi undersøger ikke, hvordan verdensmålene indgår i Danmarks internationale udviklingssamarbejde. Derfor indgår det fx ikke, hvordan Udenrigsministeriet arbejder med de af FN's delmål, der hører under Udenrigsministeriets ressort. Vi har heller ikke undersøgt, hvordan Danmark gennem EU har fulgt op på verdensmålene.

19. Undersøgelsen omfatter ikke ministeriernes opfølgning på alle tiltag, som indgik i den tidligere regerings handlingsplan, fx at regeringen ville understøtte sammenhængende politikker for bæredygtig udvikling og global udvikling, eller at regeringen ville bidrage til at understøtte virksomhedernes engagement i verdensmålene. Vi undersøger heller ikke regeringens inddragelse af civilsamfundet eller kommuner og regioner i gennemførelsen af verdensmålene.

Vi har desuden afgrænset undersøgelsen, så den handler om ministeriernes arbejde med verdensmålene som led i forvaltningen af deres politikområder. Vi har ikke undersøgt, hvordan ministerierne eventuelt har taget højde for verdensmålene i deres drift, fx Forsvarsministeriets arbejde med klimatiltag, Udenrigsministeriets arbejde med "grønne ambassader" og statslige institutioners arbejde med energibesparelser.

Undersøgelsen er endvidere afgrænset, idet vi ikke undersøger, i hvilket omfang ministeriernes generelle virke og politikudvikling indvirker på FN's verdensmål. Vi undersøger derimod, om ministerierne selv følger op på, i hvor høj grad deres generelle virke og politikudvikling indvirker på FN's verdensmål.

20. Revisionen er udført i overensstemmelse med standarderne for offentlig revision, jf. bilag 2.

21. Statsrevisorernes spørgsmål og angivelse af, i hvilke kapitler spørgsmålene bliver besvaret, fremgår af bilag 1. I bilag 2 er undersøgelsens metodiske tilgang beskrevet. Bilag 3 viser en oversigt over den nationale implementering af og opfølgning på verdensmålene i Danmark, Norge, Sverige og Finland. Bilag 4 og 5 oplister henholdsvis FN's 17 verdensmål og handlingsplanens 37 nationale målsætninger. Bilag 6 indeholder Rigsrevisionens vurdering af fremdriftsrapportens datagrundlag. Bilag 7 indeholder en ordliste, der forklarer udvalgte ord og begreber.

2. Ministeriernes arbejde med verdensmålene

Delkonklusion

Rigsrevisionen konstaterer, at ministeriernes arbejde med verdensmålene har taget udgangspunkt i deres vurdering af, at ministeriernes generelle virke og politik var tilstrækkelige som Danmarks bidrag til realisering af verdensmålene på deres områder. Ministerierne har således kun undtagelsesvist taget nye initiativer eller haft særlige planer for at realisere FN's delmål eller de nationale målsætninger.

Undersøgelsen viser, at ministerierne har vurderet, at deres generelle virke og løbende politikudvikling bidrager tilstrækkeligt til implementeringen af de delmål, der vedrører hvert ministeriums ressort. Ministerierne har siden 2017 kun i få tilfælde taget eksplicit stilling til FN's delmål. I 2017 vurderede ministerierne, at de fleste delmål var relevante i Danmark, men at de allerede i tilstrækkelig grad var dækket af eksisterende politikker. Rigsrevisionens undersøgelse viser, at denne vurdering var af politisk og kvalitativ karakter og ikke baseret på en analyse af opfyldelsen af de enkelte delmål. Det skal ses i sammenhæng med, at der i Danmark ikke er fastsat konkrete mål eller værdier, der skal opfyldes, for at Danmark har realiseret ambitionerne i målene. Undersøgelsen viser videre, at ministerierne kun undtagelsesvist har taget nye initiativer, der eksplicit er foranlediget af FN's verdensmål og delmål. Ministerierne har dog oplyst, at de i deres generelle virke har taget en lang række initiativer, som implicit har betydning for implementeringen af verdensmålene. Kun Transport- og Boligministeriet har haft planer for selvstændig opfølgning på delmål på sit ressortområde. De øvrige ministerier henviser til, at Danmarks Statistik har ansvaret for den statistiske opfølgning og rapportering på delmålene. Undersøgelsen viser, at ministerierne ikke har stillet krav om, at verdensmålene skal indarbejdes i de underliggende styrelser og institutioners mål- og resultatplaner og årsrapporter, men at enkelte institutioner af egen drift har indarbejdet verdensmålene.

Handlingsplanen fra 2017 indeholder prioriteterne for opfølgning på verdensmålene, herunder 37 nationale målsætninger. Ifølge handlingsplanen er det de enkelte ministeriers ansvar at følge op på de nationale målsætninger. Undersøgelsen viser, at ministerierne ikke har haft særlige planer for, hvordan de vil realisere målsætningerne, og at de kun undtagelsesvist har fulgt op på fremdriften mod målsætningerne ud over deres bidrag til ministeriernes fælles fremdriftsrapport fra 2018. De fleste ministerier henviser til, at målsætningerne ligger i forlængelse af deres generelle virke og mission, og at de løbende følger op på deres politik, hvor det er relevant.

Rigsrevisionen kan konstatere, at denne tilgang til arbejdet med verdensmålene ligger i tråd med udgangspunktet i handlingsplanen, hvoraf det fremgår, at dansk politik er på linje med verdensmålene.

Finansministeriet har i samarbejde med Justitsministeriet udarbejdet en model for konsekvensvurdering af lovforslag i forhold til verdensmålene. Modellen er baseret på en forsøgsordning. Vi kan konstatere, at konsekvensvurderinger i forhold til verdensmålene indtil videre er afspejlet i 4 fremsatte lovforslag. Rigsrevisionen konstaterer videre, at der i lovforslagene kun omtales positive og ikke negative konsekvenser, og at den bagvedliggende analyse enten ikke er dokumenteret eller udelukkende består af overordnede vurderinger af forventede positive konsekvenser for udvalgte verdensmål.

22. Dette kapitel handler om, hvordan ministerierne har arbejdet med verdensmålene. Vi har både undersøgt, hvordan de har arbejdet med FN's delmål, og hvordan de har arbejdet med de nationale målsætninger i handlingsplanen. Vi har også undersøgt, om ministerierne har udarbejdet en model for vurdering af lovforslags konsekvenser for verdensmålene, hvilket indgik som et af de konkrete initiativer i handlingsplanen.

2.1. Arbejdet med FN's delmål

23. Vi har undersøgt, hvordan ministerierne har arbejdet med FN's delmål. Vi har herunder undersøgt, om ministerierne har taget stilling til, om de enkelte delmål er relevante i en dansk sammenhæng, og om ministerierne har taget stilling til, om delmålene i tilstrækkelig grad er dækket af eksisterende politik. Derudover har vi undersøgt, om ministerierne har foretaget analyser af, hvor langt Danmark er fra at opfylde de enkelte delmål, om de har foretaget initiativer eksplicit foranlediget af delmålene, og om de har haft planer for opfølgning på de enkelte delmål. Vi har også undersøgt, om ministerierne har sørget for, at FN's verdensmål og delmål indgår i de mål- og resultatplaner og årsrapporter, der udarbejdes af ministerierne og de underliggende styrelser og institutioner.

Undersøgelsen er baseret på ministeriernes besvarelser af Rigsrevisionens spørgeskemaundersøgelse i foråret 2020 og på supplerende materiale til besvarelserne.

FN's delmål

24. FN's 17 verdensmål er som nævnt udmøntet i 169 delmål. Under hvert verdensmål er der 7-19 delmål, som udtrykker ambitionerne i det enkelte verdensmål, og som FN's generalforsamling har besluttet skal forfølges. Delmålene er en række normative tilsagn om fx at "forhindre", "reducere" og "halvere", som Danmark politisk forpligter sig til at leve op til, men som Danmark har store muligheder for at fortolke og prioritere mellem under hensyn til nationale forhold.

Resolutionen om 2030-dagsordenen indeholder desuden en politisk forpligtelse til frivilligt og systematisk at følge op på og vurdere egen indsats. Resolutionen giver et stort spillerum til hvordan, men alle lande skal følge op på delmålene. Tabel 1 viser sammenhængen mellem et verdensmål og de tilhørende delmål – her verdensmål 14 og 3 ud af de i alt 10 delmål, der hører under dette verdensmål.

Tabel 1
Verdensmål 14 og udvalgte delmål

Verdensmål 14	Delmål
	14.1 Inden 2025 skal alle former for havforurening forhindres og væsentligt reduceres, især forurening forårsaget af landbaserede aktiviteter, herunder havaffald og forurening med næringsstoffer.
	14.2 Inden 2020 skal hav- og kystnære økosystemer beskyttes og forvaltes bæredygtigt for at undgå væsentlige negative indvirkninger, bl.a. ved at styrke deres modstandskraft og ved at genoprette dem for at opnå sunde og produktive have.
	14.3 Indvirkningen af forsuren af havene skal minimeres og håndteres, bl.a. gennem øget videnskabeligt samarbejde på alle niveauer.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af oplysninger fra Danmarks Statistiks hjemmeside.

25. Udenrigsministeriet forestod det indledende arbejde med at tilrettelægge opfølgningen på FN's verdensmål i Danmark og udarbejdede også det første udkast til en national handlingsplan. Ansvar for færdiggørelsen af handlingsplanen blev dog overdraget til Finansministeriet i efteråret 2016, mens ansvaret for den nationale koordinering af ministeriernes opfølgning blev overdraget til Finansministeriet i marts 2017.

26. I marts 2017 lancerede den daværende regering en national handlingsplan for FN's verdensmål, der skulle sætte "... rammen for regeringens tilgang og prioriteter for opfølgningen på verdensmålene". Handlingsplanen har hovedsageligt fokus på den nationale opfølgning, da væsentlige dele af den internationale opfølgning er beskrevet i den udviklingspolitiske og humanitære strategi og ifølge handlingsplanen vil indgå i kommende strategier på det udenrigspolitiske område. Af handlingsplanen fremgår det, at regeringens opfølgning ville omfatte alle 17 verdensmål frem mod 2030, men at handlingsplanen samtidig fremhævede et begrænset antal prioriteter og målsætninger for Danmarks opfølgning.

27. Ifølge handlingsplanen har de enkelte ministerier ansvar for opfølgningen på verdensmålene inden for deres respektive ansvarsområder. Ministerierne har oplyst, at FN's 169 delmål – så vidt det har været muligt – er fordelt blandt ministerierne i forhold til, hvem der vurderes som havende "den største aktie" i delmålet. Ressortfordelingen var som udgangspunkt ikke offentlig, men er blevet oplyst til Folketinget på baggrund af spørgsmål i Finansudvalget og Udenrigsudvalget. Det betyder ifølge ministerierne imidlertid ikke, at andre ministerier ikke også kan have en betydelig "aktie" i et delmål. Som eksempel nævner Social- og Indenrigsministeriet om den officielle ressortdeling af fattigdomsverdensmålet, at Finansministeriet har ressortansvaret, men at Social- og Indenrigsministeriet står for den eksterne kommunikation og interne proces. Derfor er alt, der vedrører fattigdom, herunder verdensmål 1, tæt koordineret mellem Social- og Indenrigsministeriet og Finansministeriet.

Ministeriernes arbejde med FN's delmål

28. I perioden fra vedtagelsen af resolutionen i 2015 til lanceringen af handlingsplanen i 2017 er ministerierne ad flere omgange blevet bedt om at involvere sig med hensyn til de delmål, der passede til deres ressort. Fx foretog Udenrigsministeriet i slutningen af 2015 en høring af ministerierne, hvor de blev anmodet om at fremsende eventuelle bemærkninger til FN's indikatorer inden for deres ressort. Endvidere udbad Udenrigsministeriet sig i foråret 2016 ministeriernes input til udarbejdelsen af den daværende regerings handlingsplan. Heri indgik en såkaldt kortlægning af baseline, hvilket var en kortlægning af "*eksisterende eller planlagte politikker, programmer eller tiltag (så vidt muligt på niveau af delmål), som understøtter opnåelsen af verdensmålene*". Kortlægningen skulle ifølge Finansministeriet afdække, hvordan eksisterende eller planlagte politikker bidrager til implementeringen af verdensmålene på delmålsniveau. Kortlægningen blev opdateret og oversendt til Udenrigsudvalget i 2017.

29. Ministerierne har oplyst, at de med denne kortlægning tog stilling til relevansen af hvert enkelt delmål i Danmark, og om delmålene i tilstrækkelig grad var dækket af eksisterende politikker og mål i Danmark. Tabel 2 viser antal delmål under hvert ministeriums ressort og ministeriernes initiativer.

Kortlægning af baseline

I baselineundersøgelsen i 2016 blev eksisterende eller planlagte politikker, programmer eller tiltag, som understøtter opnåelsen af verdensmålene på niveau af delmål, kortlagt. Det var dog ikke en baselineundersøgelse i den sædvanlige betydning, at den skulle måle status (en baseline), der skulle udgøre et udgangspunkt for en senere opfølgning.

Tabel 2**Antal FN-delmål under hvert ministeriums ressort og ministeriernes initiativer i forhold hertil**

	Antal FN-delmål	Har vurderet, at delmålene er dækket af eksisterende politik	Har foretaget analyser af, hvor langt Danmark er fra at opfylde delmålene	Har igangsat initiativer eksplicit foranlediget af delmålene	Har planer for opfølgning på delmålene
Miljø- og Fødevarerministeriet	50	Ja	Nej	1	Nej
Erhvervsministeriet	11	Ja	Nej	Nej	Nej
Sundheds- og Ældreministeriet	11	Ja	Nej	Nej	Nej
Social- og Indenrigsministeriet	10	For 9 ud af 10 delmål	Nej	Nej	Nej
Børne- og Undervisnings- ministeriet	8	Ja	Nej	Nej	Nej
Justitsministeriet	8	Ja	Nej	Nej	Nej
Klima-, Energi- og Forsynings- ministeriet	7	Ja	Nej	1	Nej
Transport- og Boligministeriet	6	Ja	For 2 ud af 6 delmål	2	For 2 delmål
Beskæftigelsesministeriet	5	Ja	Nej	Nej	Nej
Finansministeriet	2	Ja	Nej	Nej	Nej
Kulturministeriet	1	Ja	Nej	1	Nej
Uddannelses- og Forsknings- ministeriet	1	Ja	Nej	Nej	Nej
Udlændinge- og Integrations- ministeriet	1	Ja	Nej	Nej	Nej

Note: Udenrigsministeriets 48 delmål indgår ikke i undersøgelsen, da undersøgelsen er afgrænset til arbejdet med verdensmålene i Danmark.

Kilde: Rigsrevisionens spørgeskemaundersøgelse.

Ministerierne har oplyst, at de i forbindelse med kortlægningen fandt, at stort set alle delmålene er relevante i en dansk sammenhæng. 12 ud af 13 ministerier har ligeledes oplyst, at de vurderede, at Danmark med den eksisterende politik allerede i tilstrækkelig grad dækkede delmålene, jf. tabel 2.

Rigsrevisionen kan konstatere, at ministeriernes vurderinger i kortlægningsmaterialet generelt er af politisk og kvalitativ karakter. Det fremgår også af tabel 2, at alle ministerier – med undtagelse af Transport- og Boligministeriet – angiver, at de ikke har foretaget analyser af, hvor langt Danmark er fra at opnå det enkelte delmål. Ministerierne henviser til, at grunden hertil er, at der i Danmark ikke er fastsat et mål eller en værdi, som skal nås for at opfylde delmålenes brede formuleringer om, at et fænomen eller en hændelse skal ”reduceres”, ”halveres”, ”forbedres” mv. Ministerierne oplyser, at det vil være op til det politiske niveau – dvs. regeringen eller Folketinget – at fastsætte, hvordan delmålene i givet fald skal omsættes inden for det enkelte ressort.

Det fremgår desuden af tabel 2, at ministerierne generelt ikke har igangsat initiativer, der eksplicit er foranlediget af delmålene. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, Kulturministeriet, Miljø- og Fødevareministeriet og Transport- og Boligministeriet er dog undtagelser, idet de har taget de initiativer, der fremgår af boks 1.

Boks 1

Initiativer foranlediget af FN's delmål

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet

I forhold til delmål 7.a ("Styrk adgangen til forskning og investeringer inden for ren energi") har ministeriet oplyst, at ministeriet har bidraget til at etablere The Climate Investment Platform, der refererer til verdensmål 7, og har været medvært på en international konference med fokus på synergi mellem verdensmålene og Parisaftalen i 2019.

Kulturministeriet

Ministeriet har oplyst, at kulturministeren i februar 2020 har besluttet, at ministeriet tilslutter sig det græske initiativ "Addressing Climate Change Impacts on Cultural and Natural Heritage", der har til formål at mobilisere alle FN-medlemslande til handling for at beskytte såvel den materielle som den immaterielle kultur- og naturarv mod påvirkninger fra klimaforandringer. Beslutningen om tilslutning til det græske initiativ blev bl.a. begrundet med, at initiativet flugter med delmål 11.4 ("Beskyt verdens kultur- og naturarv").

Miljø- og Fødevareministeriet

Ministeriet har oplyst, at "Champions of 12.3", som vedrører delmål 12.3 ("Halver det globale madspild per person") om reduktion af madspild, er et initiativ foranlediget eksplicit af verdensmålene.

Transport- og Boligministeriet

Ministeriet har oplyst, at Danmark bl.a. deltager aktivt i færdselssikkerhedsarbejdet i EU, hvor man med øje for delmål 3.6 ("Nedbring antallet af dræbte og sårede i trafikken") og så har en målsætning om en halvering i antallet af dræbte og alvorligt tilskadekomne i 2020 i forhold til 2010.

Kilde: Rigsrevisionens spørgeskemaundersøgelse.

Ministerierne har oplyst, at den løbende politikudvikling og konkrete politiske initiativer bidrager til implementeringen af verdensmålene og de delmål, som hører under ministeriernes ressort. Justitsministeriet har fx oplyst, at det forhold, at ministeriet ikke har iværksat initiativer, der eksplicit er foranlediget af FN's delmål, er et udtryk for, at delmålene allerede er en del af det eksisterende arbejde i ministeriet og netop derfor allerede indgår som en integreret del af de eksisterende politikker og den eksisterende politikudvikling. Finansministeriet nævner som et andet eksempel, at ministeriets arbejde i internationale fora, fx The International Monetary Fund (IMF) og EU, bidrager til delmål 17.13 om at forbedre den makroøkonomiske stabilitet. Endelig har Miljø- og Fødevareministeriet oplyst, at der i ministeriet er taget en lang række initiativer, som har betydning for implementeringen af verdensmålene, uden at der er redegjort for dette i de konkrete initiativer.

Af tabel 2 fremgår det endvidere, at ministerierne generelt ikke har udarbejdet planer for, hvordan de vil følge op på de enkelte delmål på ministeriernes ressort. Transport- og Boligministeriet har dog planer for opfølgning på delmål 3.6 om reduktion af trafikdræbte og for delmål 11.2 om adgang til transportsystemer og forbedret trafiksikkerhed. Med hensyn til den statistiske opfølgning på delmålene henviser ministerierne i deres spørgeskemabesvarelse til, at den daværende regering besluttede, at den statistiske opfølgning og rapportering på målene skulle forankres i Danmarks Statistik og ikke i ministerierne.

30. Rigsrevisionen har også spurgt ministerierne, om FN's verdensmål og delmål indgår i mål- og resultatplaner og årsrapporter, som udarbejdes af ministerierne og de underliggende styrelser og institutioner. Undersøgelsen viser, at ministerierne ikke har stillet krav om, at verdensmålene skal indarbejdes i styrelsernes og institutionernes mål- og resultatplaner og årsrapporter. Flere af dem bemærker, at årsrapporterne skal udarbejdes i overensstemmelse med de regler, der fremgår af Finansministeriets bekendtgørelse om statens regnskabsvæsen mv. (§ 39) og Økonomistyrelsens vejledning om udarbejdelse af årsrapporter. Disse regler indeholder ikke krav om rapportering af verdensmål, men styrelsernes og institutionernes ledelser kan vælge at medtage en sådan rapportering.

Nogle ministerier har oplyst, at nogle institutioner af egen drift har indarbejdet verdensmålene i deres styringsdokumenter. Fx har en række videregående uddannelsesinstitutioner valgt at indarbejde verdensmålene i enten deres overordnede strategier eller inden for de enkelte uddannelser og forskningsmiljøer.

Resultater

Rigsrevisionen konstaterer, at ministerierne har ansvaret for opfølgningen på delmålene inden for hvert deres ressort. Rigsrevisionen kan videre konstatere, at de fleste af ministerierne i 2017 vurderede, at de eksisterende politikker allerede var tilstrækkeligt dækkende til at favne delmålene. Rigsrevisionen kan videre konstatere, at ministeriernes vurdering var af politisk og kvalitativ karakter og ikke blev foretaget på baggrund af eventuelle analyser af opfyldelsen af de enkelte delmål. Dette skal ses på baggrund af, at de bredt formulerede delmål ikke er nærmere defineret i dansk sammenhæng.

Rigsrevisionen kan også konstatere, at ministerierne kun undtagelsesvist har foretaget initiativer eksplicit foranlediget af delmålene, idet de fleste finder, at deres generelle virke og den løbende politikudvikling samt konkrete politiske initiativer bidrager tilstrækkeligt til implementeringen af verdensmålene og de delmål, der vedrører hvert ministeriums ressort. Rigsrevisionen kan også konstatere, at ministerierne kun undtagelsesvist har haft planer for, hvordan de vil følge op på delmålene. Undersøgelsen viser, at ministerierne ikke har stillet krav om, at verdensmålene skal indarbejdes i de underliggende styrelser og institutioners mål- og resultatplaner og årsrapporter, men at nogle institutioner af egen drift har indarbejdet verdensmålene.

2.2. Arbejdet med de nationale målsætninger

31. Vi har undersøgt, hvordan ministerierne har arbejdet med de nationale målsætninger. Vi har undersøgt, om de enkelte ministerier har lagt planer for, hvordan de vil realisere de målsætninger, som de har ansvar for, og om de har fulgt op på målsætningerne ud over deres bidrag til den årlige fremdriftsrapport.

Undersøgelsen er baseret på ministeriernes besvarelser af Rigsrevisionens spørgeskemaundersøgelse i foråret 2020 og på indhentet supplerende materiale til deres besvarelser.

32. Ifølge handlingsplanen er de enkelte ministerier ansvarlige for opfølgningen på verdensmålene på deres ansvarsområder. Dette indebærer også, at de har ansvar for arbejdet med de nationale målsætninger. Handlingsplanen indeholder dog ikke nærmere oplysning om, hvilke ministerier der har ansvar for hvilke målsætninger.

33. Det fremgår af handlingsplanen, at regeringens arbejde med opfølgning bliver koordineret i en interministeriel gruppe for verdensmålene. Arbejdsgruppen har Finansministeriet som formand, og organiseringen af regeringens opfølgning er ligeledes forankret i Finansministeriet. Det er således Finansministeriet, der står som afsender på den årlige fremdriftsrapport på handlingsplanen.

34. 10 af de 13 ministerier, som har haft ansvar for mindst én målsætning, har oplyst, at de ikke har haft særskilte planer for realisering af de nationale målsætninger på deres områder, men at målsætningerne ligger i forlængelse af ministeriets generelle virke og mission.

Fx har Miljø- og Fødevarerministeriet oplyst, at målet om at standse tilbagegangen i biologisk mangfoldighed (målsætning 20) er udmøntet i EU-regi, og at en lang række øvrige reguleringer, politiske aftaler, planer mv. bidrager implicit til opfyldelse af verdensmål 15, som bl.a. omfatter delmål om biodiversitet, jf. boks 2.

Boks 2**Målsætning 20 og Miljø- og Fødevareministeriets generelle virke**

Miljø- og Fødevareministeriet har ansvaret for målsætning 20 ("*Standse tilbagegangen for biologisk mangfoldighed*"), som måles ved indikatoren "*Bevaringsstatus for habitat naturtyper og arter (Habitatdirektivet)*".

Ministeriet har oplyst, at målet om at standse tilbagegangen i biologisk mangfoldighed er udmøntet i EU-regi gennem EU's biodiversitetsstrategi, hvor implementeringen af habitatdirektivet står helt centralt. Under habitatdirektivet er der ifølge ministeriet et omfattende styringsregime med overvågning, indikatorer og planer. Ministeriet har oplyst, at der med udgangspunkt i 6-årige Natura 2000-planer arbejdes systematisk for at sikre og forbedre bevaringsstatus for habitatnaturtyper og -arter. Planerne opdateres hvert 6. år på baggrund af overvågning og vurdering af natureffekten af den hidtil igangsatte forvaltningsindsats.

Hertil kommer, at en række andre indsatser, herunder generel regulering, bidrager til indsatsen for disse habitatnaturtyper og -arter. Ministeriet har sendt en oversigt over generelle reguleringer, politiske aftaler, planer mv., der bidrager implicit til opfyldelse af verdensmål 15, som bl.a. omfatter biologisk mangfoldighed, svarende til målsætning 20. Denne liste indeholder følgende:

Efterlevelse og håndhævelse af naturbeskyttelsesloven, Efterlevelse og håndhævelse af jagt- og vildtforvaltningsloven, Efterlevelse og håndhævelse af skovloven, Efterlevelse af CITES (international konvention om handel med truede dyrearter), Udpegning af fredede områder, nationalparker, etc., Gennemførelse af EU's habitatdirektiv og fuglebeskyttelsesdirektiv, Naturpakken 2016, Mål om biodiversitet i skov (oktober 2018) (NMPP), Gennemførelse af EU's vandrammedirektiv og EU's havstrategidirektiv, Bæredygtig skovforvaltning, Gennemførelse af Nagoya protocol (om genetiske ressourcer), Mobilisering af yderligere midler til biologisk mangfoldighed (i udviklingslande), Amsterdam-partnerskabet, Stoppe krybskytteri, Forebyggelse og håndtering af introduktion og spredning af invasive ikke-hjemmehørende arter, Handlingsplan mod invasive arter, Grønt Danmarks-kort, Finansielle ressourcer til biodiversitet.

Rigsrevisionen kan konstatere, at Miljø- og Fødevareministeriets oplysning om, at ministeriets generelle virke bidrager til opfyldelse af målsætningerne, ikke er baseret på et overblik hos ministeriet over, hvordan ministeriets virke konkret skal føre til opfyldelse af handlingsplanens nationale målsætninger, herunder målsætning 20. Ministeriet har oplyst, at det er korrekt, at ministeriet ikke har udarbejdet eksplicitte planer for de målsætninger i den tidligere regerings handlingsplan, som ministeriet var ansvarlig for. Dette ville ifølge ministeriet kræve konkrete konsekvensanalyser af de enkelte initiativer i forhold til de enkelte verdensmål, hvilket ministeriet ikke har foretaget.

35. 3 ministerier har oplyst, at de har haft planer for opnåelsen af målsætningerne. De 3 ministerier har oplyst, at målsætningerne indgår eksplicit i ministeriernes øvrige planer, og/eller ministerierne henviser til politiske aftaler, som skal føre til opnåelse af målsætningerne. Ingen af ministerierne har oplyst, at de har haft særskilte planer, der var foranlediget af de nationale målsætninger for verdensmålene.

36. Undersøgelsen viser videre, at ingen af ministerierne har fulgt særskilt op på deres nationale målsætninger ud over den opfølgning, der fremgår af fremdriftsrapporten.

7 af ministerierne, herunder Miljø- og Fødevareministeriet, kvalificerer dog deres svar ved at bemærke, at de ikke har fulgt op med eksplicit reference til verdensmålene, men at de løbende følger op på deres politikområder som led i deres generelle virke. Vi kan konstatere, at denne opfølgning ikke omfatter en oversigt over, i hvilket omfang deres generelle virke er tilstrækkeligt til at opfylde de nationale målsætninger.

Social- og Indenrigsministeriet har oplyst, at ministeriet har fulgt mere op på den nationale enhed "Lev Uden Vold", som er emne for målsætning 17, end det fremgår af fremdriftsrapporten. Denne opfølgning er dog ifølge ministeriet ikke foranlediget af handlingsplanen for verdensmålene.

37. Ministeriernes oplysninger er opsummeret i tabel 3.

Tabel 3
Ministeriernes arbejde med de nationale målsætninger

	Antal nationale målsætninger	Har særskilte planer for realisering af målsætninger	Foretager særskilt opfølgning ud over til fremdriftsrapporten
Miljø- og Fødevareministeriet	7	Nej	Nej
Udenrigsministeriet	6	Nej	Nej
Børne- og Undervisningsministeriet	5	Nej	Nej
Justitsministeriet	5	Ja Målsætninger indgår i andre planer og/eller i politiske aftaler	Nej
Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet	3	Ja Målsætninger indgår i andre planer og/eller i politiske aftaler	Nej
Sundheds- og Ældreministeriet	3	Nej	Nej
Uddannelses- og Forskningsministeriet	3	Nej	Nej
Beskæftigelsesministeriet	2	Nej	Nej
Finansministeriet	2	Nej	Nej
Social- og Indenrigsministeriet	2	Ja Målsætninger indgår i andre planer og/eller i politiske aftaler	Ja
Erhvervsministeriet	1	Nej	Nej
Udlændinge- og Integrationsministeriet	1	Nej	Nej
Skatteministeriet	1	Nej	Nej

Kilde: Rigsrevisionens spørgeskemaundersøgelse.

Resultater

Undersøgelsen viser, at de enkelte ministerier har haft ansvar for opfølgning på de nationale målsætninger på deres ansvarsområder. Finansministeriet har haft ansvar for at organisere regeringens samlede opfølgning og rapportering.

Undersøgelsen viser også, at ministerierne kun i få tilfælde har haft planer for realisering af de nationale målsætninger, og at disse planer i så fald ikke har været eksplicit foranlediget af verdensmålene. Undersøgelsen viser desuden, at ministerierne kun undtagelsesvist har fulgt op på målsætningerne ud over deres bidrag til den årlige fremdriftsrapport. De fleste ministerier henviser til, at målsætningerne ligger i forlængelse af deres generelle virke og mission, og at de løbende følger op på deres politik, hvor det er relevant.

2.3. Arbejdet med konsekvensvurdering af lovforslag

38. Det fremgår af den tidligere regerings handlingsplan, at *"lovforslag og andre tiltag, som forelægges til Folketingets beslutning, samt planer og programmer udarbejdet af regeringen vil blive vurderet i forhold til verdensmålene"*. Det fremgår videre, at der vil blive udarbejdet en konkret model for sådanne vurderinger.

39. Vi har undersøgt, om ministerierne har udarbejdet denne model. Vores undersøgelse baserer sig på gennemgang af skriftligt materiale fra Finansministeriet, gennemgang af 4 lovforslag, som indeholder en konsekvensvurdering for verdensmålene, og gennemgang af 3 eksempler på de overvejelser, der ligger til grund for vurderingen. Undersøgelsen viser, at modellen er blevet udformet af Finansministeriet i samarbejde med Justitsministeriet, og at modellen er blevet afprøvet i forbindelse med lovforslag, som er udformet i Miljø- og Fødevarerministeriet, Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet og Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Modellen er baseret på en forsøgsordning, hvor Finansministeriet sammen med relevante ministerier udvælger lovforslag til konsekvensvurdering. Udvælgelsen sker med udgangspunkt i 3 temaer inden for de 17 verdensmål: udsatte grupper, det grønne område/klima og uddannelse/undervisning.

Hvis et lovforslag er blevet udvalgt til konsekvensvurdering i forhold til verdensmålene, foretager det lovfremsettende ministerium selv konsekvensvurderingen på baggrund af en vejledning fra Finansministeriet. Ifølge vejledningen foretages konsekvensvurderingen i 3 trin: 1) indledende vurdering af, om lovforslaget har konsekvenser for verdensmålene, og om nogle verdensmål og delmål kan udelukkes ud fra en relevans- og væsentlighedsvurdering, 2) udvælgelse af de konsekvenser, der skal vurderes, herunder hvilke verdensmål og delmål der bliver påvirket, og 3) vurdering af konsekvenser og formidling af konsekvenser.

40. Forsøgsordningen for konsekvensvurdering af lovforslag i forhold til FN's verdensmål blev videreført efter regeringsskiftet i 2019.

Indtil videre er 4 lovforslag, som indeholder konsekvensvurderinger for FN's verdensmål, blevet fremsat, jf. boks 3.

Boks 3

Lovforslag, som indeholder konsekvensvurderinger for FN's verdensmål

- Forslag til lov om ændring af lov om adgangsregulering ved videregående uddannelser (ophævelse af begrænsning af dobbeltuddannelse), L 96, fremsat den 17. januar 2020 af uddannelses- og forskningsministeren.
- Forslag om ændring af lov om fremme af besparelser i energiforbruget, lov om fremme af energibesparelser i bygninger, afskrivningsloven og ligningsloven samt ophævelse af en række love under Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets område (tilskud til energibesparelser og energieffektiviseringer mv.), L 116, fremsat den 26. februar 2020 af klima-, energi- og forsyningsministeren¹⁾.
- Forslag til lov om klima, L 117, fremsat den 26. februar 2020 af klima-, energi- og forsyningsministeren.
- Forslag til lov om ændring af lov om naturbeskyttelse (forbud mod sprøjtning, gødskning og omlægning af § 3-beskyttede arealer), L 164, fremsat den 31. marts 2020 af miljø- og fødevareministeren.

¹⁾ L 116 indeholder ikke et selvstændigt afsnit om konsekvensvurderinger for verdensmålene, men det nævnes under miljømæssige konsekvenser, at forslaget i mindre grad forventes at understøtte delmål 7.3 under FN's verdensmål.

41. Rigsrevisionen kan konstatere, at der i de nævnte lovforslag kun omtales mulige positive konsekvenser for udvalgte verdensmål. Dette afspejler ifølge Finansministeriet, at teksten i lovforslagene udgør en kondensering af den samlede analyse, som ministerierne har foretaget, og som indeholder en vurdering af både positive og negative konsekvenser.

42. Rigsrevisionen har anmodet ministerierne om at dokumentere den analyse, som ligger bag konsekvensvurderingerne i lovforslagene. Miljø- og Fødevareministeriet og Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har sendt os korte notater (1-2 sider) vedrørende de 3 lovforslag på deres områder. Uddannelses- og Forskningsministeriet har ikke fremsendt dokumentation for sin konsekvensanalyse.

Notaterne beskriver forventede positive konsekvenser for udvalgte verdensmål og delmål. Vi kan konstatere, at notaterne ikke indeholder argumenter for udvælgelsen af de verdensmål og konsekvenser, der beskrives. Vi kan desuden konstatere, at ministeriernes notater kun dokumenterer grundlaget for ministeriernes vurdering af positive konsekvenser, men ikke forholder sig til, om lovforslagene kan have negative konsekvenser for verdensmålene. Vi kan videre konstatere, at der er tale om overordnede vurderinger.

43. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har oplyst, at der ikke af Finansministeriets vejledning til konsekvensvurderinger for verdensmålene følger et krav om skriftlig dokumentation.

Finansministeriet har i overensstemmelse hermed oplyst, at der ikke er praksis for, at ministerier for hver enkelt konsekvensvurdering udarbejder (skriftlige) udredninger, idet der i sagens natur er tale om en vurdering. Finansministeriet har videre oplyst, at det samme gør sig gældende for mange øvrige konsekvensvurderinger, idet der generelt ikke udarbejdes notater for de vurderinger af fx økonomiske konsekvenser, konsekvenser for ligestilling og erhvervsmæssige konsekvenser, som indgår i fremstillingen af lovforslag.

44. Rigsrevisionen bemærker, at konsekvensvurderinger for verdensmålene ikke indgår i generelle cirkulærer eller vejledninger om det lovforberedende arbejde. Modellen kan dermed stadig betragtes som en forsøgsordning.

Ifølge Finansministeriets oplysninger er status for modellen, at der udpeges nye lovforslag til konsekvensvurdering i forbindelse med lovprogrammet 2020/2021.

Resultater

Finansministeriet har i samarbejde med Justitsministeriet udarbejdet en model for vurdering af lovforslags konsekvenser for verdensmålene, som indtil videre er afprøvet i forbindelse med 4 lovforslag. Rigsrevisionen konstaterer, at der i de relevante lovforslag kun omtales forventede positive konsekvenser for udvalgte verdensmål. Rigsrevisionen konstaterer videre, at ministeriernes bagvedliggende konsekvensanalyse enten ikke er skriftligt dokumenteret eller udelukkende består af overordnede vurderinger af forventede positive konsekvenser for verdensmålene.

3. Ministeriernes fremdriftsrapportering

Delkonklusion

Ministeriernes fremdriftsrapportering har samlet set ikke været egnet til at orientere Folketinget om fremdriften mod opfyldelse af de nationale målsætninger for verdensmålene.

Ministerierne har udarbejdet én årlig fremdriftsrapport på målsætningerne i handlingsplanen for implementering af verdensmålene. Det var i 2018. Rapporten indeholder et afsnit om hver af de 37 nationale målsætninger i handlingsplanen. Rigsrevisionens vurdering er, at rapporten ikke er egnet til at orientere om fremdriften i forhold til 19 af de 37 målsætninger.

I 16 tilfælde skyldes det, at rapportens kvantitative eller kvalitative data er utilstrækkelige til at måle fremdriften. Data er således utilstrækkelige for 10 ud af de 28 målsætninger, der måles ved kvantitative data, og for 6 ud af de 8 målsætninger, der måles ved kvalitative data.

I 3 tilfælde indeholder rapporten tilstrækkelige data til at måle en udvikling, men det fremgår ikke tydeligt af den redegørende tekst, om den målte udvikling er udtryk for fremdrift på grundlag af de relevante nationale indikatorer. Rigsrevisionen kan samtidig konstatere, at rapporten ikke afspejler ensartede principper for vurdering og formidling af fremdriften på grundlag af indikatorerne. Hertil kommer, at de redegørende afsnit i mange tilfælde lader det op til læseren selv at udlede, om der har været fremdrift, eller tager udgangspunkt i en anden periode end den, der vises data for.

Rapporten giver således ikke et godt overblik over fremdriften mod realisering af verdensmålene i Danmark udtrykt ved de nationale målsætninger.

45. Dette kapitel handler om ministeriernes fremdriftsrapportering til Folketinget om handlingsplanen for FN's verdensmål. Vi har undersøgt, om ministeriernes fremdriftsrapportering har været egnet som orientering af Folketinget om fremdriften i forhold til handlingsplanens nationale målsætninger. Vi lægger til grund, at rapporten bør være baseret på kvantitative eller kvalitative data, som er tilstrækkelige til at måle fremdriften, og at det bør fremgå tydeligt af rapportens redegørende afsnit, om der har været fremdrift på grundlag af de nationale indikatorer.

46. Ifølge handlingsplanen vil regeringen måle fremskridt i Danmarks status på verdensmålene på grundlag af et sæt nationale indikatorer og hvert år oversende en fremdriftsrapport på handlingsplanen til Folketingets orientering. Det fremgår, at Finansministeriet er ansvarlig for organiseringen af regeringens samlede opfølgning, og at de øvrige ministerier er ansvarlige for opfølgningen på deres ansvarsområder. Det indebærer i praksis, at Finansministeriet har stået for at samle ministeriernes bidrag og udarbejde og oversende den samlede fremdriftsrapport, mens de øvrige ministerier, som har ansvar for mindst én national målsætning, har stået for at levere bidrag på deres områder.

47. Rigsrevisionen kan konstatere, at Finansministeriet har oversendt én fremdriftsrapport til Folketinget, nemlig i juni 2018. Ministeriet indkaldte desuden i april 2019 bidrag fra ministerierne til en ny fremdriftsrapport. Arbejdet med fremdriftsrapporten blev sat i bero, da der blev udskrevet folketingsvalg i maj 2019.

48. Fremdriftsrapporten fra 2018 indeholder et afsnit om hver af de 37 nationale målsætninger. I det følgende vurderer vi de data og redegørelser, som indgår i disse afsnit.

3.1. Datas tilstrækkelighed

49. Det fremgår af Finansministeriets bestilling af bidrag til fremdriftsrapporten fra de øvrige ministerier, at fremdriftsrapporten ville tage udgangspunkt i både kvantitative og kvalitative målsætninger og indikatorer. Finansministeriets retningslinjer for ministeriernes bidrag fremgår af boks 4.

Boks 4

Finansministeriets retningslinjer for ministeriernes bidrag til fremdriftsrapporten 2018

"Fremdriftsrapporten vil tage udgangspunkt i en beskrivelse af samtlige målsætninger i handlingsplanen, både kvantitative og ikke-kvantitative. For de kvantitative indikatorer vil udviklingen blive vist over tid (2006 og frem, så vidt data tillader det) med en beskrivelse heraf samt en beskrivelse af regeringens politik (altså, hvad regeringen gør for at fremme udviklingen på den pågældende indikator).

For de ikke-kvantitative indikatorer vil der være tale om en beskrivelse af udviklingen, hvor tidshorisonten fastlægges af det pågældende ministerium på baggrund af en konkret vurdering. Der vil ligeledes være en beskrivelse af regeringens politik".

Note: Finansministeriet sendte i februar 2018 en mødeindkaldelse til de andre ministerier vedrørende fremdriftsrapporten. Indkaldelsen indeholder retningslinjer for ministeriernes bidrag til fremdriftsrapporten.

50. Ifølge Finansministeriets udmelding har det således været udgangspunktet, at fremdriftsrapportens data skal tage udgangspunkt i handlingsplanens kvantitative og kvalitative indikatorer, og at data skal måle fremdrift forstået som en udvikling over tid. Vi har i det følgende undersøgt, om de data, der fremgår af rapporten, lever op til denne standard.

For de *kvantitative* indikatorer har vi undersøgt, om de viste data tager udgangspunkt i de nationale indikatorer, og om de er tilstrækkelige til at måle, hvor stor fremdriften har været over tid. I Finansministeriets retningslinjer stilles der ikke krav om, at der skal være tal for status i et bestemt år, som udgør et udgangspunkt (en baseline) for at måle fremdriften i senere år. Vi forventer således ikke, at rapporten skal indeholde målinger af baseline i et bestemt år. Vi lægger dog til grund, at det skal være muligt at sammenligne tal for den aktuelle status med tal for status i tidligere perioder. Der bør med andre ord være tal for status i flere år, herunder ét af de seneste år (dvs. 2016 eller 2017).

For de *kvalitative* indikatorer har vi undersøgt, om de relevante beskrivelser tager udgangspunkt i de nationale indikatorer, og om de indeholder oplysninger om, hvor stor fremdriften har været. Fremdrift forstås i den forbindelse som en udvikling mod større opfyldelse af målsætningen og/eller som fremskridt i implementeringen af indsatser for at fremme målsætningen.

51. Vores gennemgang af fremdriftsrapporten viser, at den tager udgangspunkt i de 37 nationale målsætninger og 49 nationale indikatorer, som fremgår af handlingsplanen for FN's verdensmål. Der vises kvantitative data for 28 målsætninger, kvalitative data for 8 målsætninger og en kombination af kvantitative og kvalitative data for én målsætning (nr. 18). Der vises kvantitative data for 40 ud af de 49 nationale indikatorer. Tabel 4 opsummerer vores gennemgang og vurdering af datas tilstrækkelighed.

Tabel 4
Rigsrevisionens vurdering af datas tilstrækkelighed

	Tilstrækkelige data	Utilstrækkelige data	I alt
Målsætninger, der måles ved kvantitative indikatorer	18	10	28
Målsætninger, der måles ved kvalitative indikatorer	2	6	8
Målsætninger, der måles ved både kvantitative og kvalitative indikatorer	1	-	1
I alt	21	16	37

Kilde: Rigsrevisionen.

Det fremgår af tabel 4, at rapportens kvantitative data er utilstrækkelige til at måle fremdriften over tid i 10 ud af 28 tilfælde. De kvalitative data er utilstrækkelige i 6 ud af 8 tilfælde. Bilag 6 indeholder en oversigt, som viser, hvilke målsætninger der måles ved henholdsvis tilstrækkelige og utilstrækkelige data. Vi uddyber desuden vores vurderinger af rapportens kvantitative og kvalitative data i det følgende.

Rapportens kvantitative data

52. Rapportens kvantitative data er i 10 tilfælde utilstrækkelige til at måle fremdriften over tid, jf. bilag 6. De kvantitative data er i 5 af de 10 tilfælde utilstrækkelige, fordi der ikke findes data for flere år inkl. ét af de seneste år.

Som eksempel kan nævnes målsætning 20 (*"Standse tilbagegangen for biologisk mangfoldighed"*), som er Miljø- og Fødevareministeriets ansvar. Denne målsætning skal ifølge handlingsplanen måles ved indikatoren *"Bevaringsstatus for habitat naturtyper og arter (Habitatdirektivet)"*. Fremdriftsrapporten viser data for bevaringsstatus i ét år (det fremgår ikke hvilket år). Data viser således ikke en udvikling over tid. Miljø- og Fødevareministeriet har oplyst, at de relevante data opdateres hvert 6. år. Ministeriet har videre oplyst, at de seneste data er fra 2019, og at tallene, som vises i fremdriftsrapporten 2018, var fra 2013.

Som et andet eksempel kan nævnes målsætning 16 (*"Flere skal være en del af arbejdsmæssigheden, herunder personer med handicap"*). Denne målsætning var det tidligere Børne- og Socialministeriums ansvar og hører nu under Social- og Indenrigsministeriet. Målsætningen skal måles ved 2 indikatorer, hvor indikator b lyder: *"Andelen af personer med handicap i uddannelse eller beskæftigelse"*. Rapporten viser data for denne andel i henholdsvis 2014 og 2015. Data er baseret på 44 kommuner, der indgår i de kommunale serviceindikatorer i perioden 2014-2016. Der findes ikke nyere data. Data er således ikke tilstrækkelige til at måle udviklingen over tid frem til ét af de seneste år.

Målsætning 28

"Bidrage til fælles EU-mål om 27 pct. vedvarende energi og mindst 27 pct. energieffektiviseringer i 2030".

National indikator:
"VE-andel, udvikling i energiforbrug i forhold til en i 2007 fastlagt baseline for det fremskrevne energiforbrug".

Målsætning 29

"Regeringen har et nationalt mål for, at Danmark i 2030 skal have mindst 50 pct. af sit eget energibehov dækket af vedvarende energi".

National indikator:
"VE-andelen opgøres efter EU-metoden, hvor VE-andelen opgøres i forhold til det udvidede endelige energiforbrug".

53. Rapportens kvantitative data er i 4 tilfælde utilstrækkelige, fordi de ansvarlige ministerier har valgt ikke at vise tal for status i flere år, selv om disse tal findes. Fx har Finansministeriet valgt at vise ét tal for det samlede beregnede BNP-bidrag af nye tiltag siden regeringsskiftet i 2015, selv om der findes årlige data og data for en længere periode. Finansministeriet har oplyst, at regeringen har valgt at vise ét samlet tal for BNP-bidrag i perioden 2015-2018, idet der er lagt vægt på en fremstilling, som er intuitiv og let at formidle.

54. I ét tilfælde er de kvantitative data utilstrækkelige, idet der ikke vises data, som svarer til den angivne nationale indikator. Dette gælder målsætning 28 om vedvarende energi (VE) og energieffektiviseringer, som er Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets ansvar. Her måles fremdriften ved henvisning til data, som findes under en anden målsætning (nr. 29). Disse data vedrører dog andele af vedvarende energi og svarer således ikke til indikatoren for målsætning 28, som både vedrører andele af både vedvarende energi og energieffektiviseringer.

Rapportens kvalitative data

55. Rapportens kvalitative data er for 6 målsætninger utilstrækkelige til at måle fremdriften. Det skyldes, at de beskrivende afsnit under de relevante målsætninger ikke indeholder oplysninger om, hvor stor fremdrift der har været på grundlag af de nationale indikatorer. Vores vurderinger af de enkelte beskrivelser fremgår af bilag 6. Herunder fremdrages eksempler på, hvorfor vi har vurderet, at rapportens kvalitative data er utilstrækkelige.

Rapportens afsnit om målsætning 34 er et eksempel på, at beskrivelsen ikke indeholder oplysninger om, hvor stor fremdrift der har været. Målsætningen, som er Justitsministeriets ansvar, har følgende ordlyd: *"Forebyggelse og bekæmpelse af ekstremisme, radikalisering og terror"*, og fremdriften skal måles ved indikatoren *"Regeringen fastholder et styrket fokus på bekæmpelse af ekstremisme, radikalisering og terror"*. Beskrivelsen indeholder oplysninger om en ny national handlingsplan om forebyggelse og bekæmpelse af ekstremisme og radikalisering, en satspuljeaftale til forebyggelse af ekstremisme og midler på finansloven til forebyggelse og bekæmpelse af online radikalisering og radikalisering i fængsler. Det fremgår, hvad formålet med handlingsplanen og satspuljeaftalen er, men det fremgår ikke, om der har været en udvikling mod større opfyldelse af målsætningen, eller hvor store fremskridt der er gjort i implementeringen af indsatser for at fremme målsætningen.

Justitsministeriet bemærker, at ovenstående afsnit synes at indeholde en kritik af den politisk oplyste indikator i handlingsplanen vedrørende målsætning 34. Justitsministeriet anfører, at indikatoren lyder: *"Regeringen fastholder et styrket fokus på bekæmpelse af ekstremisme, radikalisering og terror"*. Indikatoren synes derfor ikke at lægge op til at beskrive fremskridt i implementeringen af en handlingsplan.

Rigsrevisionen bemærker, at det er op til ministerierne at udfylde de politisk vedtagne nationale indikatorer, som ifølge handlingsplanen danner grundlag for rapportering om fremdrift til Folketinget. Vi lægger, jf. pkt. 50, til grund, at fremdriftsrapportens kvalitative data bør indeholde oplysninger om, hvor stor fremdriften har været i form af en udvikling i retning af større opfyldelse af handlingsplanens målsætninger og/eller i form af fremskridt i implementeringen af indsatser for at fremme målsætningerne.

Rapportens afsnit om målsætning 36, som er Udenrigsministeriets ansvar, eksemplificerer både, at beskrivelsen ikke indeholder oplysninger om, hvor stor fremdriften har været, og at den ikke tager udgangspunkt i de nationale indikatorer. Den nationale målsætning lyder: *"Bidrage til beskyttelse af sårbare mennesker og øget modstandsdygtighed i udviklingslandene"*, og fremdriften skal måles ved indikatoren *"Disponeringen af udviklingsbistanden vil bidrage til at øge modstandsdygtigheden i udviklingslandene"*. Afsnittet indeholder en overordnet beskrivelse af Danmarks udviklingsbistand, men det er ikke tydeligt, om der har været fremdrift mod højere opfyldelse af målsætningen om at bidrage til beskyttelse af sårbare mennesker og øget modstandsdygtighed. Afsnittet indeholder heller ikke konkrete oplysninger om fremdriften med udgangspunkt i indikatoren.

3.2. Redegørelsen for fremdrift

56. Ifølge handlingsplanen vil fremdriftsrapporten kunne indeholde *”en kort redegørelse for fremskridt på grundlag af de nationale indikatorer”*. Vi lægger til grund, at det tydeligt bør fremgå af rapporten, om der har været fremdrift mod hver målsætning på grundlag af de nationale indikatorer. En systematisk og tydelig konklusion på, om der har været fremdrift, er efter vores opfattelse understøttende for en saglig og neutral rapportering til Folketinget.

57. Vi kan på baggrund af vores gennemgang af rapporten konstatere, at den ikke har en gennemgående rapporteringsperiode, og at den ikke afspejler ensartede principper for vurdering og formidling af fremdrift på grundlag af de nationale indikatorer.

58. Vi har gennemgået fremdriftsrapportens enkelte redegørende afsnit for at undersøge, om de formidler en tydelig vurdering af fremdrift. Vi har indsnævret analysen til de 21 målsætninger, hvor data efter vores vurdering er tilstrækkelige til at måle fremdriften og dermed gør det muligt at vurdere fremdriften. Tabel 5 viser vores resultater af gennemgangen.

Tabel 5
Rigsrevisionens gennemgang af de redegørende afsnit i fremdriftsrapporten

	Antal målsætninger
Redegørelsen formidler en tydelig vurdering af, om der har været fremdrift	7
Redegørelsen formidler ikke en tydelig vurdering af, om der har været fremdrift, men det er muligt for læseren at udlede dette	9
Redegørelsen formidler en vurdering af, om der har været fremdrift, men ikke med udgangspunkt i hele dataperioden	2
Redegørelsen formidler ikke en tydelig vurdering af, om der har været fremdrift på grundlag af de nationale indikatorer	3

Kilde: Rigsrevisionen.

Det fremgår af tabel 5, at rapporten indeholder få redegørende afsnit, hvor det formidles tydeligt, om der har været fremdrift på grundlag af de nationale indikatorer. Dette gælder afsnittene om målsætning 12, 13, 15, 17, 18, 27 og 29 (dvs. 7 målsætninger).

Målsætning 15 om styrket indsats over for kroniske og livstruende sygdomme kan fremhæves som eksempel på en målsætning, hvor det tydeligt fremgår, om der er fremdrift. Målsætningen måles ved 2 kvantitative indikatorer, hvoraf indikator a er sammensat af flere dele. I rapportens afsnit om fremdrift på målsætning 15 indgår således 2 underafsnit vedrørende indikator a og ét underafsnit vedrørende indikator b. Underafsnittene om indikator a redegør for henholdsvis 5-års overlevelse efter kræft og for akutte somatiske indlæggelser blandt borgere med KOL og med diabetes type 2. Underafsnittet om indikator b redegør for forebyggelige genindlæggelser blandt ældre. Afsnittene vedrørende kræft og forebyggelige genindlæggelser indledes med en tydelig konstatering af, at der har været en positiv udvikling, hvorefter udviklingen uddybes. Afsnittet vedrørende akutte somatiske indlæggelser af borgere med KOL/diabetes type 2 indeholder ikke så tydelig en konklusion, men det fremgår, at antallet af indlæggelser af borgere med KOL ønskes faldende, mens den har været stigende fra 2009 til 2016, så det er relativt let for læseren at konkludere, at der har været en negativ udvikling med hensyn til KOL-patienter over denne periode. Med hensyn til diabetespatienter har udviklingen været positiv.

59. Rapporten indeholder mange redegørende afsnit, hvor det ikke formidles tydeligt, om der har været fremdrift, men hvor præsentationen og redegørelsen for data gør det muligt for læseren selv at udlede dette. Rigsrevisionen vurderer, at afsnittene om målsætning 10, 11, 14, 23, 25, 26, 30, 31 og 35 (dvs. 9 målsætninger) kan placeres i denne kategori.

Fx fremgår det af målsætning 10 om styrket ligestilling i uddannelse, at regeringen ønsker at reducere kønsforskelle i trivsel og karakter. Det fremgår af redegørelsen, at forskellen mellem drenge og pigers karaktergennemsnit var steget i 2016/2017 i forhold til 2006/2007, så læseren kan selv konkludere, at der har været en negativ udvikling. Det fremgår videre, at der ikke er udprægede kønsforskelle mellem trivslen hos drenge og piger i folkeskolen.

60. Rapporten indeholder også 2 eksempler på, at det konkluderes tydeligt, at der har været fremdrift i en periode, men konklusionen baseres på en anden periode, end der vises data for, og der knyttes ikke nogen bemærkninger til udviklingen i hele perioden. Dette gør sig gældende for målsætning 6 om, at *"flere flygtninge skal i arbejde"*, og målsætning 8 om, at *"EU skal bruge handelspolitikken til at sikre åbne markeder og et handelssystem, der understøtter global vækst, herunder i de mindst udviklede lande"* med hensyn til indikator b.

61. Rapporten indeholder også 3 tilfælde, hvor det ikke tydeligt fremgår, om der har været fremdrift mod en målsætning på grundlag af de nationale indikatorer. Det gælder målsætning 4, 9 og 22, hvor beskrivelsen enten ikke tager udgangspunkt i (alle elementer af) indikatoren, eller hvor det ikke tydeligt fremgår, hvilken udvikling på indikatoren der vil være udtryk for fremdrift.

Målsætning 15

"Styrket indsats over for kroniske og livstruende sygdomme, herunder kræft, KOL, diabetes type 2, demens og den ældre medicinske patient".

Indikator a:

"5-års overlevelse efter kræft og akutte somatiske indlæggelser blandt borgere med KOL og diabetes type 2".

Indikator b:

"Forebyggelige genindlæggelser blandt ældre".

Målsætning 10

"Styrket ligestilling i uddannelse mellem piger og drenge, herunder at reducere kønsforskelle i trivsel og karakter".

Indikator a:

"Drenge og pigers karaktergennemsnit i folkeskolens afgangsprøve".

Indikator b:

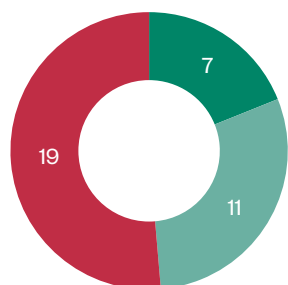
"Resultat af national trivselsmåling".

Målsætning 4 er et eksempel på, at redegørelsen ikke tager udgangspunkt i indikatoren. Målsætningen lyder: *"Forskningsmiljøerne skal styrkes og levere løsninger, der bliver solgt på markederne"*. Dette skal måles ved indikatoren *"Forskning på 1 pct. af BNP"*. Det fremgår af redegørelsen, at der siden globaliseringsforliget i 2006 er sket en forøgelse af det offentlige forskningsbudget fra ca. 15 mia. kr. til 22,2 mia. kr. på finansloven for 2018. Det fremgår dog ikke, om der har været fremdrift målt på indikatoren.

Finansministeriet bemærker, at det tydeligt fremgår af figur 4 i fremdriftsrapporten, om der har været fremdrift målt på indikatoren. Rigsrevisionen bemærker hertil, at det er muligt at aflæse af figuren, at der har været fremdrift på det samlede offentlige forskningsbudget målt som procent af BNP over perioden 2006-2018. Vi lægger dog til grund, at rapportens redegørende tekst bør indeholde tydelige vurderinger af fremdriften baseret på de nationale indikatorer.

Målsætning 9 er et eksempel på, at redegørelsen ikke gør det tydeligt, hvilken udvikling på indikatoren der vil være udtryk for fremdrift. Målsætningen lyder: *"Fremme kvinder og mænds lige muligheder for deltagelse på arbejdsmarkedet"*. Fremdrift mod den målsætning skal måles ved den nationale indikator *"Kvinder og mænds arbejdsmarkedsdeltagelse"*. I fremdriftsrapporten vises data for kvinders og mænds beskæftigelsesfrekvens. Det kan bl.a. aflæses af figur 10 i fremdriftsrapporten, at mænd har en højere beskæftigelsesfrekvens end kvinder, at beskæftigelsesfrekvensen for begge køn har været stigende fra 2013 til 2016, og at forskellen mellem kvinders og mænds beskæftigelsesfrekvens i samme periode har været stigende. Det fremgår af redegørelsen, at der har været en stigning i beskæftigelsesfrekvensen for både kvinder og mænd frem til 2016, men det fremgår ikke, om dette er udtryk for fremdrift mod målsætningen om at fremme kvinders og mænds lige muligheder på arbejdsmarkedet.

Antal målsætninger, hvor rapporten er henholdsvis egnet, delvist egnet og ikke egnet til at orientere om fremdrift

■ Egnet
■ Delvist egnet
■ Ikke egnet

Resultater

Rigsrevisionen vurderer, at ministeriernes fremdriftsrapportering samlet set ikke har været egnet til at orientere Folketinget om fremdriften mod realisering af de nationale målsætninger.

Ministerierne har udarbejdet én årlig fremdriftsrapport, i 2018. I denne rapport er data utilstrækkelige til at måle fremdrift for 16 ud af 37 målsætninger. Herudover er der 3 målsætninger, hvor data er tilstrækkelige til at måle en udvikling, men hvor det ikke tydeligt fremgår af den redegørende tekst, om den målte udvikling er udtryk for fremdrift på grundlag af de nationale indikatorer. Rapporten er således ikke egnet til at orientere om fremdrift i forhold til 19 af målsætningerne.

Derudover er der 11 målsætninger, hvor Rigsrevisionen vurderer, at rapporten er delvist egnet til at orientere om fremdrift, idet data er tilstrækkelige, men den redegørende tekst lader det op til læseren selv at udlede, om der har været fremdrift, eller tager udgangspunkt i en anden periode end den, der vises data for. For 7 målsætninger vurderer Rigsrevisionen, at data er tilstrækkelige, og at de redegørende afsnit formidler tydeligt om fremdrift.

Ud af de 16 målsætninger, hvor data er utilstrækkelige, er der i 10 tilfælde tale om kvantitative data og i 6 tilfælde om kvalitative data. I de tilfælde, hvor de kvantitative data er utilstrækkelige, skyldes det enten, at der ikke eksisterer data for flere år inkl. 2016 eller 2017, at ministeriet har valgt at undlade at vise data for flere år, eller at der henvises til data, som ikke svarer til den relevante nationale indikator. I de 6 tilfælde, hvor de kvalitative data er utilstrækkelige, skyldes det, at de kvalitative beskrivelser under hver målsætning ikke indeholder oplysninger om, hvor stor fremdrift der har været, og/eller ikke tager udgangspunkt i de nationale indikatorer.

Rapporten indeholder generelt ikke tydelige redegørelser for, om der har været fremdrift. Rigsrevisionen kan konstatere, at rapporten ikke afspejler ensartede principper for vurdering og formidling af fremdrift på grundlag af de nationale indikatorer. Rigsrevisionen kan med udgangspunkt i de 21 målsætninger, hvor der er tilstrækkelige data, konstatere, at de redegørende afsnit i 3 tilfælde er uegnede til at formidle, om der har været fremdrift, fordi den redegørende tekst ikke tager udgangspunkt i de nationale indikatorer, eller fordi det ikke er tydeligt, hvilken udvikling på indikatoren der vil være udtryk for fremdrift. Derudover er 11 redegørende afsnit kun delvist egnede til at formidle, om der har været fremdrift, enten fordi det er op til læseren selv at udlede, om der har været fremdrift (9 målsætninger), eller fordi redegørelsen for fremdrift er baseret på en anden periode, end der vises data for (2 målsætninger).

4. Danmarks Statistiks rapportering

Delkonklusion

Danmarks Statistiks rapportering af danske data for FN's delmål og indikatorer har samlet set været tilfredsstillende. Danmarks Statistiks formidling af danske data er dog ikke tilstrækkeligt egnet til at orientere offentligheden om Danmarks fremdrift i forhold til verdensmålene.

Danmarks Statistik har fået ekstra bevilling i perioden 2017-2021 til rapportering på FN's delmål og indikatorer.

Danmarks Statistik har etableret en databank til den statistiske opfølgning på verdensmålene. Rigsrevisionens undersøgelse viser, at Danmarks Statistik løbende har haft overblik over arbejdet med at omsætte FN's 244 indikatorer til danske forhold og på den baggrund tilføje data til databanken. I oktober 2020 mangler Danmarks Statistik at udarbejde 21 indikatorer, som har en færdig FN-definition, og 24 indikatorer, som ikke har en færdig definition. Danmarks Statistik forventer at færdiggøre udarbejdelsen af de 21 indikatorer, som har en FN-definition, og tilføje dem til databanken i 1. kvartal 2021.

Undersøgelsen viser også, at Danmarks Statistiks varetagelse af opgaven med at rapportere data til FN er tilfredsstillende. Rigsrevisionen kan konstatere, at opgavevaretagelsen har ændret karakter, så Danmarks Statistik ikke selv rapporterer, men validerer data på baggrund af forespørgsler fra FN's organisationer eller formidler kontakt til eller koordinerer svar fra danske myndigheder.

Undersøgelsen viser videre, at Danmarks Statistik har stillet data til rådighed for offentligheden på sin hjemmeside. Hjemmesidens formidling af data er dog ikke tilstrækkeligt egnet til at orientere offentligheden om, hvordan fremdriften er i forhold til opfyldelsen af FN's verdensmål i Danmark. Det er muligt på hjemmesiden at aflæse, om udviklingen på hver enkelt indikator går i den ønskede retning. Dette kræver dog, at man udvælger det enkelte delmål og under dette selv analyserer data under de tilhørende indikatorer. Danmarks Statistiks hjemmeside indeholder ikke en formidling, der hjælper offentligheden på vej i analysen af, om Danmarks status i forhold til verdensmålene udvikler sig i den ønskede retning. Danmarks Statistik forventer i 2021 at lancere et koncept for yderligere formidling af, hvordan fremdriften er i forhold til opfyldelse af FN's verdensmål i Danmark.

62. Dette kapitel handler om, hvorvidt Danmarks Statistik har rapporteret tilfredsstillende på FN's delmål og indikatorer.

63. Danmarks Statistik har ansvaret for den statistiske opfølgning på verdensmålene. Vi har undersøgt, om Danmarks Statistik har etableret en databank til brug for den statistiske opfølgning på FN's indikatorer, om Danmarks Statistik har foretaget årlige rapporter af data til FN, og om Danmarks Statistik har stillet data om Danmarks status på verdensmålene til rådighed for offentligheden på sin hjemmeside. Ifølge Danmarks Statistik er formålet med hjemmesiden om verdensmål, at den skal kunne anvendes til formidling om Danmarks opfyldelse af FN's verdensmål. Derfor har vi også undersøgt, om hjemmesidens formidling er egnet til at orientere borgerne om fremdriften i forhold til opfyldelse af verdensmålene i Danmark.

4.1. Den statistiske opfølgning på FN's delmål

64. I forlængelse af vedtagelsen af 2030-dagsordenen og de 17 verdensmål og 169 delmål udviklede en enhed i FN's Statistiske Kommission 244 indikatorer, så hvert lands status, fremdrift og dermed bidrag til verdensmålene kunne følges. 232 af indikatorerne er forskellige fra hinanden. Rationalet er, at implementeringen af verdensmålene kræver en robust opfølgingsmekanisme til at monitorere fremdrift, understøtte politikudviklingen og sikre ansvarlighed blandt alle interessenter. Derfor skulle der udvikles fælles indikatorer til opfølgningen. Indikatorerne er løbende blevet færdigdefineret, og i oktober 2020 resterer der 24 indikatorer, som endnu ikke er endeligt defineret i FN-regi. Tabel 6 eksemplificerer forholdet mellem et verdensmål, et delmål og den indikator, der af FN's Statistiske Kommission er blevet valgt til at følge op – her på delmål 14.4.

Tabel 6
Verdensmål 14 og udvalgt delmål og indikator

Verdensmål 14	Delmål 14.1	Indikator 14.1.1
Bevare og sikre bæredygtig brug af verdens have og deres ressourcer. 	Inden 2025 skal alle former for havforurening forhindres og væsentligt reduceres, især forurening forårsaget af land-baserede aktiviteter, herunder havaffald og forurening med næringsstoffer. (Ét af 10 delmål).	Indeks over kystovergødskning (kysteutrofiering) og densiteten af flydende plastikaffald.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af oplysninger fra Danmarks Statistiks hjemmeside.

Med ansvaret for den statistiske opfølgning er det Danmarks Statistiks opgave at udarbejde og rapportere på indikator 14.1.1 og de 243 andre indikatorer samt at stille disse til rådighed på hjemmesiden.

4.2. Etablering af en databank

65. Danmarks Statistik har til opgave at udarbejde alle indikatorerne for verdensmålene. Dette indebærer, at Danmarks Statistik etablerer en samlet databank med data til hver enkelt af FN's indikatorer. For at etablere databanken skal Danmarks Statistik omsætte hver indikator til danske forhold på baggrund af danske datakilder og under hensyn til den konkrete FN-definition, herunder fx populationsafgrænsning og opgørelsestidspunkt, så den danske opgørelse bliver så præcis som mulig i forhold til de definerede indikatorer. Vi har undersøgt, om Danmarks Statistik løbende har haft overblik over, hvor langt Danmarks Statistik er nået i arbejdet med indikatorerne.

66. I Danmarks Statistik har arbejdet med verdensmålene siden 2017 været forankret i en SDG-enhed (Sustainable Development Goals), der koordinerer arbejdet med at omsætte verdensmålsindikatorerne i samarbejde med fagkontorerne. Afhængigt af det faglige indhold af indikatoren er ansvaret for dette uddelegeret til det relevante fagkontor i Danmarks Statistik.

Danmarks Statistiks verdensmålspartnerskab

Verdensmålspartnerskabet udgøres af ministerier, styrelser, fonde, virksomheder, NGO'er, erhvervsorganisationer, fagforbund mv.

Danmarks Statistik har i 2017 søgt at kortlægge eksisterende data både i Danmarks Statistik og hos andre dataproducerende myndigheder (fx ministerier og styrelser). Formålet var at opnå informationer om de data, der kunne anvendes, og de data, der på daværende tidspunkt ikke blev produceret i Danmark. Derudover har Danmarks Statistik i 2017 oprettet et verdensmålspartnerskab for SDG-data og i 2018 gennemført en national høring om datatilgængelighed i Danmark, hvor erhvervsorganisationer, civilsamfundet, myndigheder og den akademiske verden har haft mulighed for at byde ind med datakilder til brug for etableringen af databanken. Danmarks Statistik har i det videre arbejde benyttet sig af de datakilder, der har levet op til Danmarks Statistiks kvalitetsprincipper.

Danmarks Statistik har oplyst, at det har været det styrende princip for organiseringen af arbejdet med at etablere databanken, at Danmarks Statistik i første omgang er gået efter de lavt hængende frugter, dvs. at omsætte indikatorer, hvor Danmarks Statistik selv har haft data. Dernæst har Danmarks Statistik søgt at omsætte de resterende indikatorer i dialog med andre dataproducenter og statistikmyndigheder. Tabel 7, 8 og 9 viser status for etableringen af databanken for FN's indikatorer over tid.

Tabel 7 viser oplysninger om Danmarks Statistiks arbejde med de 244 indikatorer fra marts 2018 til og med 8. oktober 2020.

Tabel 7
Danmark Statistiks status over de 244 indikatorer

	Færdige indikatorer		Resterende indikatorer	
	Afrapporteres med tal	Afrapporteres med tekst	I alt	Heraf mangler FN-definition
27. marts 2018	54	81	109	-
9. april 2018	53	62	129	43
2. juli 2019	72	69	103	23
4. september 2019	72	68	104	24
1. oktober 2019	72	68	105	18
15. juni 2020	90	94	60	24
8. oktober 2020	100	99	45	24

Note: Danmarks Statistik har oplyst, at antallet af indikatorer, som ifølge opgørelsen mangler FN-definition, i nogle perioder er steget, idet Danmarks Statistik indledningsvist producerede nogle indikatorer, som ikke var helt klar på globalt plan. Senere viste der sig dog metodemæssige og forklaringsmæssige aspekter, som gjorde, at Danmarks Statistik besluttede at stoppe produktionen af indikatorer, hvor der ikke lå en klar og endelig FN-definition.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af oplysninger fra Danmarks Statistik.

Det fremgår af tabel 7, at databanken ifølge Danmarks Statistiks oplysninger i oktober 2020 indeholdt 100 indikatorer, som blev afrapporteret med tal, og 99 indikatorer, som blev afrapporteret med tekst. 45 indikatorer manglede stadig, hvoraf 24 ikke havde en FN-definition, som gjorde det muligt at udarbejde indikatorerne.

67. Tabel 8 viser status for fordelingen af de indikatorer, der i henholdsvis oktober 2019, juni 2020 og oktober 2020 manglede at blive tilføjet databanken, fordelt på ministerier.

Tabel 8**Indikatorer, der mangler at blive tilføjet databanken, fordelt på ministerier**

	1. oktober 2019	15. juni 2020	8. oktober 2020
Beskæftigelsesministeriet	2	0	0
Børne- og Undervisningsministeriet	3	0	0
Erhvervsministeriet	3	0	0
Finansministeriet	1	0	0
Justitsministeriet	10	2	1
Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet	2	1	1
Miljø- og Fødevareministeriet	34	22	16
Social- og Indenrigsministeriet	5	1	1
Sundheds- og Ældreministeriet	3	0	1
Transport- og Boligministeriet	1	0	0
Udenrigsministeriet	22	10	1
Udlændinge- og Integrationsministeriet	1	0	0
Mangler FN-definition	18	24	24
I alt	105	60	45

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af oplysninger fra Danmarks Statistik.

Det fremgår af tabel 8, at der på alle 3 opgørelsestidspunkter manglede flest indikatorer på Miljø- og Fødevareministeriets område. I oktober 2020 manglede der således 16 indikatorer på ministerområdet. Danmarks Statistik har oplyst, at indikatorerne mangler, fordi Danmarks Statistik ikke har data på området, og at der for netop dette ministerium er mange delmål og indikatorer. Derfor er der ifølge Danmarks Statistik endnu ikke data for ret mange af delmålene under verdensmål 14 og 15 på Danmarks Statistiks hjemmeside. Danmarks Statistik har oplyst, at det ikke nødvendigvis er, fordi der mangler danske data på området, men at Danmarks Statistik stadig er i den tidlige fase med hensyn til at tage kontakt til og samarbejde med Miljø- og Fødevareministeriet om at kortlægge data og udarbejde indikatorer.

68. Danmarks Statistik har oplyst, at Danmarks Statistik har etableret et samarbejde med Miljø- og Fødevareministeriet i januar 2020, og at der har været afholdt møder om verdensmålene i 1. halvår 2020. Det har indtil nu resulteret i, at der er udarbejdet 6 indikatorer og etableret et samarbejde om udarbejdelse af de resterende indikatorer. I den forbindelse er det afklaret, at det er få indikatorer (indikator 2.4, 12.3, 15.2 og 15.3), hvor det må forventes, at der ikke kan tilvejebringes fyldestgørende data i henhold til FN-definitionen. Danmarks Statistik og Miljø- og Fødevareministeriet fortsætter samarbejdet om udarbejdelsen af de resterende indikatorer.

69. Tabel 9 viser Danmarks Statistiks oplysninger om status for arbejdet med de resterende indikatorer i forhold til datatilgængeligheden pr. indikator.

Tabel 9
Status for arbejdet med de resterende indikatorer

	1. oktober 2019	15. juni 2020	8. oktober 2020
Data findes i Danmarks Statistik	7	2	2
Data findes (højest sandsynligt) uden for Danmarks Statistik	15	10	1
Ingen data i Danmark, Danmarks Statistik arbejder på tekst om dette til hjemmesiden	4	-	-
Danmarks Statistik undersøger stadigvæk	49	22	18
Ingen statusbeskrivelse	12	2	-
Mangler FN-definition	18	24	24
I alt	105	60	45

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af oplysninger fra Danmarks Statistik.

Det fremgår af tabel 9, at der i oktober 2020 resterede 45 indikatorer, hvoraf 24 manglede en endelig FN-definition, mens 21 havde en definition.

Danmarks Statistik har videre oplyst, at det er afklaret, om de 21 resterende indikatorer, som har en FN-definition, kan dannes med input fra forskellige myndigheder/institutioner, som Danmarks Statistik er i kontakt med. Det er Danmarks Statistiks forventning, at der i løbet af efteråret 2020 løbende vil blive færdiggjort en væsentlig del af de resterende indikatorer. Arbejdet med et mindre antal særligt komplekse indikatorer forventes dog først at kunne afsluttes i løbet af 1. kvartal 2021.

70. Rigsrevisionen kan på baggrund af ovenstående konstatere, at Danmarks Statistik har arbejdet systematisk med at etablere databanken ved at omsætte FN's indikatorer til danske forhold, tilføje data til databanken og løbende skabe overblik over status for sit arbejde. Rigsrevisionen kan endvidere konstatere, at Danmarks Statistik i oktober 2020 mangler at udarbejde 21 indikatorer, som har en færdig FN-definition. Danmark Statistik forventer, at de sidste indikatorer færdiggøres og tilføjes til databanken i 1. kvartal 2021, dvs. inden udløbet af den periode, hvor Danmarks Statistik har fået ekstra midler til opgaven.

4.3. Rapportering til FN

71. Danmarks Statistik skal ifølge aktstykke 142 og ifølge anmærkninger i finansloven foretage årlige rapporteringer til FN til brug for FN's årlige fremdriftsrapport for verdensmålene. Vi har derfor undersøgt, om Danmarks Statistik har varetaget denne opgave.

72. Danmarks Statistik har varetaget rapporteringsopgaven til FN, idet Danmarks Statistik har valideret data vedrørende Danmark, som FN's organisationer har indhentet og opgjort, og idet Danmarks Statistik har identificeret danske myndigheder og koordineret besvarelsen af spørgeskemaer fra FN's organisationer.

73. Danmarks Statistik har oplyst, at den oprindelige forventning blandt FN's medlemslande var, at rapporteringen om FN's verdensmål skulle foregå på samme vis som fx rapportering af data til Eurostat. Data til Eurostat rapporteres af Danmarks Statistik på baggrund af specifikke dataanmodninger og til på forhånd bestemte tidspunkter. Imidlertid blev det i løbet af de indledende forhandlinger om indikatorer til verdensmål og datarapportering klart, at FN's Statistiske Division ikke ville påtage sig rollen som den institution, der indsamler data om verdensmål fra medlemslandene. Derfor blev det besluttet, at FN's organisationer, fx FAO, UNICEF og UNESCO, skulle have ansvaret for dataindsamling og offentliggørelse af de data, som ligger i deres respektive regi. Dette har betydet, at Danmarks Statistiks rolle har ændret karakter fra at skulle levere eller rapportere data til FN, som var den indledende forventning, til i stedet at være nationalt "focal point", hvor opgaven består i at skulle validere opgørelser foretaget af disse organisationer eller formidle kontakt mellem myndigheder og koordinere besvarelser af spørgsmål. Danmarks Statistik har oplyst, at der overordnet kan skelnes mellem 4 former for datarapportering (validering af data mv.) til FN's verdensmål, jf. boks 5.

Boks 5

Danmarks Statistiks 4 former for datarapportering

1. Danmarks Statistik validerer data, som FN's organisationer har indhentet fra fx Eurostat eller OECD-databaser.
2. Danmarks Statistik validerer data, som FN's organisationer selv har opgjort på baggrund af fx egne spørgeskemaundersøgelser blandt danske myndigheder.
3. Danmarks Statistik identificerer danske myndigheder og koordinerer besvarelsen af spørgeskemaer fra FN's organisationer.
4. Danmarks Statistik validerer data, som FN's organisationer har udarbejdet på baggrund af data fra andre FN organisationer.

Danmarks Statistik har oplyst, at de 4 former for datarapportering er de mest anvendte, men at der også eksisterer andre. Det gælder dog for alle de 4 former, at der ikke er tale om én årlig rapportering til FN, men om en proces, hvor Danmarks Statistik løbende modtager dataanmodninger fra forskellige organisationer. Danmarks Statistik har oplyst, at Danmarks Statistik i de tilfælde, hvor det er muligt, opfordrer til at bruge data fra den danske verdensmålsplatform (Danmarks Statistiks hjemmeside). Danmarks Statistik vurderer, at denne tilgang sikrer de mest pålidelige data til den globale opfølgning på verdensmålene.

74. Danmark fremhæves ofte som et foregangsland med hensyn til verdensmålene, bl.a. i den tidligere regerings handlingsplan, men også i FN's årlige fremdriftsrapport (The Sustainable Development Goals Report) og Bertelmanns Stiftungs årlige rapport (Sustainable Development Report). Danmark rangerer enten som nr. 1 eller nr. 2 af alle verdens lande. Rigsrevisionen kan dog konstatere, at disse opgørelser er baseret på andre data end dem, som offentligheden i Danmark har til rådighed ved at besøge Danmarks Statistiks hjemmeside.

Danmarks Statistik har oplyst, at det blev mødt af en vis skepsis fra en række lande, herunder Danmark, at FN's organisationer er blevet betroet opgaven med at rapportere data til FN's verdensmål. Det medfører risiko for, at de data, der offentliggøres i FN, ikke stemmer overens med de nationale data, som Danmarks Statistik afrapporterer på sin hjemmeside. Dette medfører ifølge Danmarks Statistik det paradoks, at statistikorganisationer over for beslutningstagere skal forklare validiteten af data om verdensmål, som de er uenige i, og som de ikke selv har produceret.

Forskelligheder i data kan stamme fra forskellige opgørelsesmetoder for grunddata, fx befolkningstallet. Hvad angår befolkningstallet, bruger Danmarks Statistik CPR-registret, der af Danmarks Statistik betragtes som en meget troværdig kilde, mens FN's organisationer ofte anvender befolkningsfremskrivninger foretaget af UN Population. Tabel 10 viser eksempler på, at data offentliggjort i FN-regi og på Danmarks Statistiks hjemmeside afviger fra hinanden.

Tabel 10

Eksempler på afvigelser mellem FN's og Danmarks Statistiks data for Danmark

Indikator	FN	Danmarks Statistik
3.8.1 Dækningsgrad af essentielle sundheds-ydelser (status i 2017)	81 %	100 %
7.2.1 Andel af vedvarende energi i det samlede, endelige energiforbrug (status i 2016)	33,06 %	29,2 %
8.6.1 Andelen af unge (15-24 år), der ikke er under uddannelse, i beskæftigelse eller i træning (status i 2016)	5,8 %	10,2 %

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af oplysninger fra Danmarks Statistik.

75. Rigsrevisionen kan konstatere, at Danmarks Statistiks varetagelse af opgaven med at rapportere data til FN har været tilfredsstillende, om end opgaven har ændret karakter, hvilket har ført til afvigelser mellem FN's og Danmarks Statistiks data for Danmark.

4.4. Rapportering på hjemmesiden

76. På Danmarks Statistiks hjemmeside kan offentligheden tilgå de 169 delmål og 244 indikatorer under de 17 verdensmål. Hjemmesiden viser også de indikatorer, hvor der ikke rapporteres med data, men med tekst i kombination med et symbol, jf. boks 6.

Boks 6

Danmarks Statistiks hjemmeside

Danmarks Statistik lancerede sin verdensmålshjemmeside i 2018 i forbindelse med folkemødet. Hjemmesiden blev lanceret som en platform til formidling af statistik og viden om verdensmålene. Danmarks Statistik har løbende opdateret hjemmesiden, så den er udbygget med seneste data eller tekst til de indikatorer, Danmarks Statistik har færdiggjort.

Vælg et mål

Under hvert af de 17 verdensmål kan man vælge et delmål og herunder undersøge Danmarks status. For de af indikatorerne, der ikke kan rapporteres med kvantitative data, vises der et af følgende symboler: "0 %", "flueben", "100 %", "Minus" og "!".

0 % = Indikatorer, hvor der i Danmark ikke udarbejdes statistikker på området, men hvor det vurderes, at forekomsten er meget sjælden, hvorfor det ikke er meningsfyldt at foretage kvantitative opgørelser, fx indikator 1.1.1 "Andel af befolkningen under den internationale fattigdomsgrænse, opdelt på køn, aldersgruppe, beskæftigelsesstatus og geografisk placering (by/land)". I alt 13 indikatorer afrapporteres på hjemmesiden med dette symbol.

Flueben = Indikatorer, hvor Danmark har implementeret den lovgivning eller de forvaltningsmæssige praksisser, som udgør sigtet med delmålet. I alt 20 indikatorer afrapporteres på hjemmesiden med dette symbol.

100 % = Indikatorer inden for områder, hvor der er nogle specifikke (fx lovgivningsmæssige) forhold, der gør, at Danmark i princippet har en dækningsgrad på 100 %, hvorfor det ikke er meningsfyldt at foretage kvantitative opgørelser. I alt 16 indikatorer afrapporteres på hjemmesiden med dette symbol.

Minus = Danmark opfylder ikke indikatoren. Dette gælder fx indikator 5.c.1 "Andel af lande med systemer til at registrere og offentliggøre bevillinger til ligestilling mellem kønnene og styrkelse af kvinders rettigheder og muligheder". Et minustegn kommunikerer, at Danmark ikke opfylder indikatoren, som i øvrigt opgøres på globalt plan. I alt 9 indikatorer afrapporteres på hjemmesiden med dette symbol.

! = Indikatorer uden oplysninger. Dette skyldes fx, at der mangler en FN-definition eller danske data, som gør det muligt at udarbejde indikatoren, eller at Danmarks Statistik ikke er færdig med at undersøge, om der findes data, som gør det muligt at udarbejde indikatoren. I alt 86 indikatorer afrapporteres på hjemmesiden med dette symbol.

Kilde: Rigsrevisionens gennemgang af Danmarks Statistiks hjemmeside, status pr. oktober 2020.

77. Danmarks Statistik har oplyst, at vurderingen af, om en indikator er en 0 %, 100 %, fluebens- eller minusindikator, foretages af SDG-enheden i Danmark Statistik i samarbejde med Danmarks Statistiks interne styregruppe, høring i partnerskabet for SDG-data og dialog med relevante myndigheder/organisationer. Danmarks Statistik har endvidere oplyst, at det er en vedvarende proces, hvor teksten i forbindelse med opdateringer af data på hjemmesiden også opdateres med henblik på uddybning af begrundelser og kilder.

78. Rigsrevisionen kan på baggrund af en gennemgang af Danmarks Statistiks hjemmeside i oktober 2020 konstatere, at 86 indikatorer afrapporteres med et udråbstegn, dvs. uden oplysninger. Af disse 86 indikatorer indgår 41 som en delmængde af de 99 indikatorer, som ifølge Danmarks Statistiks opgørelser afrapporteres med tekst. Teksten handler i disse tilfælde om, hvorfor der ikke findes danske data til indikatoren.

Hertil kommer 24 indikatorer, som afrapporteres med udråbstegn, fordi der mangler FN-definition, og 21 indikatorer, som afrapporteres med udråbstegn, idet Danmarks Statistik stadig undersøger, hvordan de kan udarbejdes. Disse indikatorer indgår som "resterende" i Danmarks Statistiks opgørelser (jf. tabel 7, 8 og 9).

79. Rigsrevisionen kan konstatere, at det på Danmarks Statistiks hjemmeside er muligt for hver af de indikatorer, der afrapporteres med tal, at aflæse, om udviklingen går i den ønskede retning, dvs. om der i Danmark er fremdrift eller ej. Dette kræver dog, at læseren udvælger det enkelte delmål, og under dette analyserer data under de tilhørende indikatorer. Rigsrevisionen kan konstatere, at Danmarks Statistiks hjemmeside ikke hjælper læseren på vej i analysen af, om der har været fremdrift på de enkelte indikatorer, delmål eller mål.

Danmarks Statistik har oplyst, at Danmarks Statistik er enig med Rigsrevisionen i, at det vil være en fordel med en yderligere formidling af resultaterne. Danmarks Statistik overvejer en formidling i form af korte artikler og mere dybdegående analyser/beskrivelser. Danmarks Statistik overvejer et koncept herfor, som Danmarks Statistik forventer at kunne lancere i forbindelse med en kommende udbygget version af SDG-sitet i løbet af 2021. Danmarks Statistik bemærker endelig, at man i publikationen "Statistisk Tiårsoversigt 2020" har offentliggjort en temaartikel om FN's verdensmål på hjemmesiden.

80. Rigsrevisionen konstaterer, at der i Danmarks Statistik er en række overvejelser om en yderligere formidling af, hvordan fremdriften er i forhold til opfyldelse af FN's verdensmål i Danmark, og at Danmarks Statistik forventer at lancere et koncept herfor i 2021.

Resultater

Rigsrevisionen vurderer, at Danmarks Statistik samlet set har foretaget en tilfredsstillende rapportering med udgangspunkt i FN's delmål og indikatorer. Danmarks Statistik har arbejdet systematisk med at etablere databanken til den statistiske opfølgning på verdensmålene, rapporteret data til FN og stillet data til rådighed for den danske offentlighed på sin hjemmeside.

Rigsrevisionen kan konstatere, at Danmarks Statistik i oktober 2020 mangler at færdiggøre udarbejdelsen af 21 indikatorer, som har en FN-definition, og 24 indikatorer, som ikke har en endelig FN-definition. Danmarks Statistik forventer at færdiggøre de 21 indikatorer, som har en definition, og tilføje dem til databanken i 1. kvartal 2021.

Danmarks Statistiks varetagelse af opgaven med at rapportere data til FN har været tilfredsstillende. Opgaven har ændret karakter, så Danmarks Statistik ikke selv rapporterer, men validerer data på baggrund af forespørgsler fra FN's organisationer eller formidler kontakt til eller koordinerer svar fra danske myndigheder. Dette har medført, at der for nogle indikatorer er uoverensstemmelse mellem data offentliggjort i FN-regi og af Bertelmanns Stiftung og de nationale data, som Danmarks Statistik af-rapporterer på sin hjemmeside.

Rigsrevisionen vurderer, at Danmarks Statistiks hjemmeside om verdensmålene indeholder en formidling, som ikke er tilstrækkeligt egnet til at orientere offentligheden om Danmarks fremdrift i forhold til verdensmålene. Det er på hjemmesiden muligt for hver af de indikatorer, der afrapporteres med tal, at aflæse, om udviklingen går i den ønskede retning. Dette kræver dog, at man udvælger det enkelte delmål og under dette analyserer data under de tilhørende indikatorer. Danmarks Statistiks hjemmeside indeholder ikke en formidling, der hjælper læseren på vej i analysen eller giver overblik over, om udviklingen går i den ønskede retning på tværs af de enkelte indikatorer, delmål eller verdensmål. Danmarks Statistik forventer i 2021 at lancere et nyt koncept for formidling af, hvordan fremdriften er i forhold til opfyldelse af FN's verdensmål i Danmark.

Rigsrevisionen, den 15. oktober 2020

Lone Strøm

/Peder Juhl Madsen

Bilag 1. Statsrevisorernes anmodning

Undersøgelsen skal ifølge Statsrevisorerne	Vi undersøger	Her besvares spørgsmålet
Gøre status for ministeriernes implementering og opfølgning på verdensmålene.	Ministeriernes arbejde med FN's delmål.	Kapitel 2
	Ministeriernes arbejde med den tidligere regerings målsætninger.	Kapitel 2
Vurdere, om Finansministeriet og de enkelte ministerier har implementeret handlingsplanen for FN's verdensmål tilfredsstillende.	Om ministeriernes fremdriftsrapportering har været egnet til at orientere Folketinget om fremdriften i forhold til handlingsplanens nationale målsætninger.	Kapitel 3
	Om ministerierne har implementeret konsekvensvurderingen af nye lovforslag.	Kapitel 2
Vurdere Finansministeriets og de enkelte ministeriers opfølgning på implementeringen, herunder om der er etableret et tilstrækkeligt datagrundlag til opfølgning på fremdriften.	Om ministeriernes fremdriftsrapportering har været egnet til at orientere Folketinget om fremdriften i forhold til handlingsplanens nationale målsætninger.	Kapitel 3
Vurdere, om Danmarks Statistiks deltagelse i den internationale statistikudvikling og afrapportering af danske data er tilfredsstillende.	Om Danmarks Statistik har rapporteret tilfredsstillende på FN's delmål og indikatorer.	Kapitel 4

Bilag 2. Metodisk tilgang

Formålet med undersøgelsen er at gøre status for ministeriernes arbejde med verdensmålene i Danmark i perioden 2015-2020. Derfor har vi undersøgt følgende:

- Hvordan har ministerierne arbejdet med verdensmålene med udgangspunkt i både FN's delmål og den tidligere regerings handlingsplan?
- Har ministeriernes fremdriftsrapportering været egnet til at orientere Folketinget om fremdriften i forhold til handlingsplanens nationale målsætninger?
- Har Danmarks Statistik rapporteret tilfredsstillende på FN's delmål og indikatorer?

I undersøgelsen indgår alle ministerier med ansvar for enten FN's delmål eller målsætninger i den tidligere regerings handlingsplan for verdensmålene, dvs. Beskæftigelsesministeriet, Børne- og Undervisningsministeriet, Finansministeriet, Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, Erhvervsministeriet, Justitsministeriet, Kulturministeriet, Miljø- og Fødevareministeriet, Sundheds- og Ældreministeriet, Transport- og Boligministeriet, Uddannelses- og Forskningsministeriet, Udenrigsministeriet, Udlændinge- og Integrationsministeriet, Skatteministeriet og Social- og Indenrigsministeriet.

Undersøgelsen omhandler perioden fra vedtagelsen af verdensmålene i FN's generalforsamling til i dag, dvs. 2015-2020.

Undersøgelsen bygger på en gennemgang af dokumenter og hjemmesider samt en spørgeskemaundersøgelse. Vi har desuden holdt møder med Danmarks Statistik, Social- og Indenrigsministeriet og Finansministeriet.

Nedenfor beskrives vores kvalitetssikring, data og metode i flere detaljer.

Kvalitetssikring

Denne undersøgelse er kvalitetssikret via vores interne procedurer for kvalitetssikring, som omfatter høring hos de reviderede samt ledelsesbehandling og sparring på forskellige tidspunkter i undersøgelsesforløbet med chefer og medarbejdere i Rigsrevisionen med relevante kompetencer.

Væsentlige dokumenter

Vi har gennemgået en række dokumenter, herunder:

- "Handlingsplan for FN's verdensmål – Danmarks opfølgning på FN's verdensmål for bæredygtig udvikling", marts 2017
- "Fremdriftsrapport på handlingsplanen for implementeringen af verdensmålene", juni 2018
- forarbejder til "Fremdriftsrapport på handlingsplanen for implementeringen af verdensmålene", 2019
- korrespondance mellem ministerierne i den tværministerielle proces fra vedtagelsen af FN's resolution til lanceringen af den daværende regerings handlingsplan
- korrespondance mellem ministerierne i den tværministerielle proces i forbindelse med udarbejdelse af fremdriftsrapporter i 2018 og 2019
- svar på spørgsmål i Folketingets udvalg angående verdensmålene
- lovforslag med konsekvensvurderinger i forhold til verdensmålene.

Vi har desuden gennemgået Danmarks Statistiks hjemmeside til rapportering af danske data for FN's globale indikatorer.

Spørgeskemaundersøgelse

Formålet med spørgeskemaundersøgelsen var at kortlægge ministeriernes arbejde med FN's delmål og den tidligere regerings målsætninger. Alle de berørte ministerier har besvaret spørgeskemaet. Kortlægningen afdækker bl.a. med udgangspunkt i hvert enkelt delmål og national målsætning de handlinger, som ministerierne har foretaget, som er eksplicit foranlediget af verdensmålene.

Spørgeskemaet indeholdt både åbne og lukkede spørgsmål og bl.a. spørgsmål om:

- ministeriernes stillingtagen til, om FN's delmål er relevante i dansk kontekst
- ministeriernes stillingtagen til, om FN's delmål i tilstrækkelig grad er dækket af eksisterende politikker og mål (lovgivning, planer og andre tiltag)
- ministeriernes planer for at følge op på og rapportere om fremdriften på delmålet
- ministeriernes planer for opnåelsen af de nationale målsætninger
- ministeriernes planer for at følge op på og rapportere om fremdriften på de nationale målsætninger
- hvorvidt verdensmålene fremgik eksplicit af ministeriernes overordnede politikker eller strategier på koncernniveau i perioden 2015-2020
- hvorvidt verdensmålene fremgik eksplicit af strategier, mål- og resultatplaner for underliggende styrelser, institutioner, offentlige virksomheder mv. i perioden 2015-2020.

I spørgeskemaet bad vi ministerierne vedhæfte dokumentation, hvis de angav, at de havde handlinger eksplicit foranlediget af verdensmålene. Inden vi udsendte spørgeskemaet, fik vi Social- og Indenrigsministeriet og Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet til at teste spørgeskemaet, bl.a. i forhold til, om der var spørgsmål, der var svære at forstå eller var tvetydige.

Standarderne for offentlig revision

Revisionen er udført i overensstemmelse med standarderne for offentlig revision. Standarderne fastlægger, hvad brugerne og offentligheden kan forvente af revisionen, for at der er tale om en god faglig ydelse. Standarderne er baseret på de grundlæggende revisionsprincipper i rigsrevisionernes internationale standarder (ISSAI 100-999).

Bilag 3. Implementering og opfølgning på verdensmålene i Danmark, Norge, Sverige og Finland

	Danmark	Norge	Sverige	Finland
Nationale planer for implementering af og opfølgning på verdensmålene	Regeringen udgav i 2017 en samlet handlingsplan for opfølgning på verdensmålene, herunder 37 nationale målsætninger og 49 nationale indikatorer. Det fremgår af handlingsplanen, at der skal følges op på målsætningerne og indikatorerne ved en årlig fremdriftsrapport til Folketinget.	Der findes ikke en særlig national plan for verdensmålene.	Regeringen udgav i 2018 en handlingsplan. Den indeholder en oversigt over regeringsinitiativer, der skal føre til opnåelse af hvert af de 17 verdensmål. Regeringen slog i 2018 fast, at 2030-dagsordenen skal gennemføres inden for eksisterende styringsprocesser med udgangspunkt i de politiske mål, der er vedtaget af Riksdagen på forskellige områder. "2030-delegationen", som er nedsat af regeringen, har vurderet, at disse mål er dækkende for FN's verdensmål og delmål. "2030-delegationen" har også stillet forslag om at styrke de eksisterende styringsprocesser.	Finlands skiftende regeringer har udarbejdet implementeringsplaner for verdensmålene (2017 og 2020). Disse oversendes til parlamentet. Finland har desuden en kommission for bæredygtig udvikling, som er forankret i Statsrådets kansli. Dette råd har ansvar for at udarbejde langsigtede nationale strategier for bæredygtig udvikling. Strategien blev i 2016 tilpasset til 2030-dagsordenen. Den indeholder 8 nationale mål, som monitoreres ved 10 klynger af hver 4-5 indikatorer.
Forankring af verdensmålene i parlamentet	Der blev i 2018 nedsat en parlamentarisk arbejdsgruppe under Finansudvalget om verdensmålene. Folketinget har dog ikke taget beslutninger, der forpligter regeringen på verdensmålene.	Stortinget har ikke taget beslutninger, der forpligter regeringen på verdensmålene. Flertallet i udenrigs- og forsvarskomiteén foresatte i 2017, at regeringen forelægger Stortinget en plan for, hvordan Norge vil gennemføre verdensmålene, også nationalt.	Regeringen præsenterede i juni 2020 et forslag til Riksdagen om at vedtage et overgribende mål om, at Sverige skal gennemføre 2030-dagsordenen.	Parlamentet har i 2017 taget beslutninger, som forpligter regeringen til at sammenkæde 2030-dagsordenen til regeringsprogrammet og til ministeriernes politikker. Finlands rigsrevision har revideret ministeriernes arbejde med 2030-dagsordenen.

	Danmark	Norge	Sverige	Finland
National opfølgning og fremdriftsrapportering	Hvert ministerium er ansvarlig for opfølgning på verdensmålene på sit område. Finansministeriet oversendte i 2018 en samlet fremdriftsrapport til Folketinget, som tog udgangspunkt i handlingsplanens nationale målsætninger og indikatorer.	Det er de enkelte ministeriers opgave at følge op på verdensmålene og rapportere om fremdriften. Rapporteringen sker i forbindelse med budgetprocessen og er primært af kvalitativ karakter. Det norske finansministerium koordinerer rapporteringen. Desuden udarbejdes en årlig engelsksproget fremdriftsrapport (One Year Closer), som både indeholder international og national opfølgning. Den indeholder en kvalitativ redegørelse og udvalgte kvantitative resultater.	Der indgår i budgetprocessen rapportering i forhold til de politiske mål, der er vedtaget af Riksdagen på forskellige områder. Regeringen stillede i juni 2020 forslag til Riksdagen om, at der mindst én gang pr. mandatperiode skal være et bilag til statsbudgettet, som omfatter en statusanalyse, en analyse af samstemmighed og en samlet redegørelse for regeringens arbejde med 2030-dagsordenen, inkl. en redegørelse for Sveriges fremdrift mod målene. Sveriges statistikmyndighed har defineret 50 nationale indikatorer, som supplerer de globale indikatorer.	Verdensmålene indgår i regeringens årlige årsberetning og i budgetprocessen, herunder i opfølgningen og rapporteringen på budgetanvendelsen. Ministerierne er ifølge Finlands rigsrevision begyndt at indarbejde verdensmålene i deres strategier mv. Den nationale kommission for bæredygtig udvikling udsender årlige rapporter om status for bæredygtig udvikling. Rapporterne tager udgangspunkt i de 10 "monitoreringsklynger".
Statistisk opfølgning på FN's indikatorer	Ansvar for statistikopfølgning og rapportering til FN ligger hos Danmarks Statistik. Danmarks Statistik implementerer FN's indikatorer på basis af egne data eller data, som indsamles til formålet. Danmarks Statistik stiller alle indikatorerne til rådighed på sin hjemmeside.	Ansvar for statistisk opfølgning ligger hos forskellige myndigheder. Statistisk Sentralbyrå har dog udarbejdet et overblik over statistiktilgængeligheden. Statistisk Sentralbyrå har ikke en samlet database eller portal, men den har i et pilotprojekt på opdrag fra ministerierne samlet og publiceret dokumentation for et udvalg af de globale indikatorer (60 indikatorer i 2020).	Ansvar for statistisk opfølgning på de enkelte indikatorer er fordelt mellem forskellige myndigheder. Sveriges statistikmyndighed SCB har koordineringsansvar og overblik over implementeringen af indikatorerne. SCB udarbejder en årlig statistisk rapport baseret på et udvalg af indikatorer. SCB har dog ikke en samlet database eller portal for verdensmålsstatistik.	Finlands statistikmyndighed er ansvarlig for at samle finske data for de globale indikatorer i en database som grundlag for en national rapporteringsplatform. Indsamlingen sker i samarbejde med en gruppe af organisationer og myndigheder, der leverer data til indikatorerne.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af søgninger på de relevante myndigheders hjemmesider i de nordiske lande. Oplysningerne i tabellen er valideret af kolleger fra de andre landes rigsrevisioner.

Bilag 4. FN's 17 verdensmål

1 AFSKAF FATTIGDOM 	Afskaffe alle former for fattigdom i verden <i>7 delmål</i>	10 MINDRE ULIGHED 	Reducere ulighed i og mellem lande <i>10 delmål</i>
2 STOP SULT 	Stoppe sult, opnå fødevarer sikkerhed og forbedret ernæring samt fremme bæredygtigt landbrug <i>8 delmål</i>	11 BÆREDYGTIGE BYER OG LOKALSAMFUND 	Gøre byer, lokalsamfund og bosættelser inkluderende, sikre, robuste og bæredygtige <i>10 delmål</i>
3 SUNDHED OG TRIVSEL 	Sikre et sundt liv for alle og fremme trivsel for alle aldersgrupper <i>13 delmål</i>	12 ANSVARLIGT FORBRUG OG PRODUKTION 	Sikre bæredygtige forbrugs- og produktionsformer <i>11 delmål</i>
4 KVALITETS- UDDANNELSE 	Sikre alle lige adgang til kvalitetsuddannelse og muligheder for livslang læring <i>10 delmål</i>	13 KLIMA- INDSATS 	Handle hurtigt for at bekæmpe klimaforandringer og deres konsekvenser <i>6 delmål</i>
5 LIGESTILLING MELLEM KØNNENE 	Opnå ligestilling mellem kønnene og styrk alle kvinders og pigers rettigheder og muligheder <i>9 delmål</i>	14 LIVET I HAVET 	Bevare og sikre bæredygtigt brug af verdens have og deres ressourcer <i>10 delmål</i>
6 RENT VAND OG SANITET 	Sikre, at alle har adgang til vand og sanitet, og at dette forvaltes bæredygtigt <i>8 delmål</i>	15 LIVET PÅ LAND 	Beskytte, genoprette og støtte bæredygtig brug af økosystemer på land, bekæmpe ørkendannelse, standse ud-pining af jorden og tab af biodiversitet <i>12 delmål</i>
7 BÆREDYGTIG ENERGI 	Sikre, at alle har adgang til pålidelig, bæredygtig og moderne energi til en overkommelig pris <i>5 delmål</i>	16 FRED, RETTFÆRDIGHED OG STÆRKE INSTITUTIONER 	Støtte fredelige og inkluderende samfund. Give alle adgang til retssikkerhed og opbygge effektive, ansvarlige og inddragende institutioner på alle niveauer <i>12 delmål</i>
8 ANSTÆNDIGE JOBS OG ØKONOMISK VÆKST 	Fremme vedvarende, inklusiv og bæredygtig økonomisk vækst, fuld og produktiv beskæftigelse samt anstændigt arbejde for alle <i>12 delmål</i>	17 PARTNERSKAB FOR HANDLING 	Styrke det globale partnerskab for handling og øg midlerne til at nå målene <i>19 delmål</i>
9 INDUSTRI, INNOVATION OG INFRASTRUKTUR 	Bygge robust infrastruktur, fremme inklusiv og bæredygtig industrialisering og understøtte innovation <i>8 delmål</i>	 VERDENSMÅL	

Bilag 5. De nationale målsætninger

Målsætning		Indikator
1	Den økonomiske vækst i Danmark skal øges.	BNP-bidrag af nye tiltag.
2	Beskæftigelsen i hele Danmark skal styrkes.	Beskæftigelsesbidrag af nye tiltag.
3	Rammevilkårene for erhvervslivet (herunder for iværksættere) skal styrkes, så det bliver billigere og nemmere at drive virksomhed ved blandt andet at sikre konkurrencedygtig erhvervsbeskatning, forenkle regler og forbedre infrastruktur.	Lettelse af erhvervsøkonomiske byrder for erhvervslivet.
4	Forskningsmiljøerne skal styrkes og levere løsninger, der bliver solgt på markederne.	Forskning på 1 pct. af BNP.
5	At sikre et effektivt skattesystem og skattepolitik, der giver incitament til at arbejde og forbedre familiernes økonomi, og som er mere enkelt og konkurrencedygtigt for erhvervslivet.	Nettovirkningen af diskretionære skattetiltag.
6	Flere flygtninge skal i arbejde.	Beskæftigelsesfrekvens for flygtninge og familiesammenførte til flygtninge.
7	Fremme partnerskaber og investeringer i udviklingslande, der kan bidrage til at skabe bæredygtig vækst og udvikle den private sektor både i udviklingslande og i Danmark.	Mobilisering af total og privat kapital gennem Danidas erhvervsplatform.
8	EU skal bruge handelspolitikken til at sikre åbne markeder og et handelssystem, der understøtter global vækst, herunder i de mindst udviklede lande.	a) Antal nye EU-frihandelsaftaler. b) Indeks over (registrerede) indførte handelshindringer i verden.
9	Fremme kvinder og mænds lige muligheder for deltagelse på arbejdsmarkedet.	Kvinder og mænds arbejdsmarkedsdeltagelse.
10	Styrket ligestilling i uddannelse mellem piger og drenge, herunder at reducere kønsforskelle i trivsel og karakterer.	a) Drenge og pigers karaktergennemsnit i folkeskolens afgangsprøve. b) Resultat af national trivselsmåling.
11	Styrket faglighed, kvalitet og relevant indhold i uddannelser for at løfte alle børn og unges udvikling.	Tal for kompetencedækning i folkeskolen.
12	Styrket indsats for fagligt svage elever.	Andel af elever med dårlige resultater i de nationale test i dansk og matematik.
13	Øget andel af unge i grundskolen, der får en erhvervsuddannelse.	Andel af unge, der vælger en erhvervsuddannelse efter grundskolen.
14	Fortsat udvikling af et godt sundhedsvæsen og en værdig ældrepleje, blandt andet gennem fokus på sammenhængende patientforløb og patientinddragelse.	a) Patienttilfredshed med forløbet fra indlæggelse til udskrivelse og patientoplevelse inddragelse. b) Brugertilfredshedsundersøgelser om hjemmehjælp i eget hjem og i plejebolig/plejehjem.
15	Styrket indsats over for kroniske og livstruende sygdomme, herunder kræft, KOL, diabetes type 2, demens og den ældre medicinske patient.	a) 5-års overlevelse efter kræft og akutte somatiske indlæggelser blandt borgere med KOL og diabetes type 2. b) Forebyggelige genindlæggelser blandt ældre.
16	Flere skal være en del af arbejdsfællesskabet, herunder personer med handicap.	a) Den samlede beskæftigelsesfrekvens. b) Andelen af personer med handicap i uddannelse eller beskæftigelse.
17	Fremme af en virksom indsats til voksne og børn udsat for vold i nære relationer.	Opfølgning på indsatsen i den nationale enhed mod vold i nære relationer.
18	Øget trivsel for børn og unge samt udvikling og læring for alle børn i dagtilbud.	a) Andel af elever, der trives i folkeskolen, erhvervs- og gymnasiale uddannelser. b) Opfølgning på implementering af en styrket pædagogisk læreplan.

Målsætning		Indikator
19	Opretholdelse af Danmarks rolle som aktiv international fortaler for ligestilling og seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder.	En markant og synlig dansk indsats i EU og FN.
20	Standse tilbagegangen for biologisk mangfoldighed.	Bevaringsstatus for habitat naturtyper og arter (habitat-direktivet).
21	Beskytte vand- og havmiljø.	a) Tilstand for vandmiljøet (Vandrammedirektivet). b) Fiskebestande, der udnyttes erhvervmæssigt på en måde, så de generelt efterlever MSY-princippet.
22	Forebygge og begrænse forurening med skadelige stoffer.	a) Udvikling af luftkvalitet og sundhedseffekter af luftforurening i Danmark. b) Antal stoffer vurderet for hormonforstyrrende egenskaber og andel, der som følge heraf er omfattet af EU-regulering.
23	Fastholde Danmarks førerposition med at udvikle bæredygtige og levedygtige byer.	a) Kommuner med agenda 21-plan og klimatilpasningsplan. b) Genanvendelsesprocent for husholdningsaffald.
24	Fremme af cirkulær økonomi, herunder bedre (gen)anvendelse af ressourcer og forebyggelse af affald.	a) Ressourceproduktivitet (DMC/BNP, som erstattes af RMC/BNP). b) Genanvendelse af totalaffald (ekskl. jord og mineralsk affald) (Eurostat).
25	Bæredygtige virksomheder og produkter.	a) Antal virksomheder omfattet af standarder for bedst tilgængelig teknologi efter IE-direktivet. b) Samlede produktion af grønne varer og tjenesteydelser i Danmark.
26	Bæredygtige fødevarer.	a) Madspild fra husholdninger. b) Ressourceproduktivitet i fødevarerektoren.
27	Indfri Danmarks forpligtelse for reduktioner i ikke-kvotesektoren i 2020 og 2030.	Fremskrivning af CO ₂ -udvikling i ikke-kvotesektoren ift. 2005-niveau.
28	Bidrage til fælles EU-mål om 27 pct. vedvarende energi og mindst 27 pct. energieffektiviseringer i 2030.	VE-andel, udvikling i energiforbrug i forhold til en i 2007 fastlagt baseline for det fremskrevne energiforbrug.
29	Regeringen har et nationalt mål for, at Danmark i år 2030 skal have mindst 50 pct. af sit eget energibehov dækket af vedvarende energi.	VE-andelen opgøres efter EU-metoden, hvor VE-andelen opgøres i forhold til det udvidede endelige energiforbrug.
30	Fastholde Danmarks position blandt verdens mindst korrupte lande.	Korruption måles ved Transparency international rangliste.
31	Værne om ytringsfriheden.	Ytringsfrihed måles ved Freedom House frihedsscore.
32	Fremme af et velfungerende og tilstedeværende politi.	Tilførsel af ressourcer ifm. politiets flerårsaftale (2016-2019).
33	Der skal slås hårdt ned på rocker- og bandemedlemmers kriminalitet.	Der følges op på initiativerne i aftalen om Bandepakke III – Bander bag tremmer.
34	Forebyggelse og bekæmpelse af ekstremisme, radikalisering og terror.	Regeringen fastholder et styrket fokus på bekæmpelse af ekstremisme, radikalisering og terror.
35	Fremme af en international retsorden baseret på grundlæggende værdier som demokratiske retsstatsprincipper, menneskerettigheder og ligestilling.	Regeringens internationale indsats, herunder kandidatur til FN's Menneskerettighedsråd 2019-2021.
36	Bidrage til beskyttelse af sårbare mennesker og øget modstandsdygtighed i udviklingslandene.	Disponeringen af udviklingsbistanden vil bidrage til at øge modstandsdygtigheden i udviklingslandene.
37	Fremme international stabilitet og sikkerhed gennem bidrag til internationale militære operationer og freds- og stabiliseringsopgaver.	Øget stabilitet og sikkerhed i områder med danske militære og ikke-militære bidrag.

Kilde: "Handlingsplan for FN's verdensmål – Danmarks opfølgning på FN's verdensmål for bæredygtig udvikling", marts 2017.

Bilag 6. Rigsrevisionens vurdering af tilstrækkeligheden af fremdriftsrapporteringens datagrundlag

Tabel A

Oversigt over vores vurdering af data for de enkelte målsætninger

	Tilstrækkelige data	Utilstrækkelige data
Målsætninger, der måles ved kvantitative indikatorer	4, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 22, 23, 25, 26, 27, 29, 30, 31	1, 2, 3, 5, 7, 16, 20, 21, 24, 28
Målsætninger, der måles ved kvalitative indikatorer	17, 35	19, 32, 33, 34, 36, 37
Målsætninger, der måles ved både kvantitative og kvalitative indikatorer	18	-

Kilde: Rigsrevisionen.

Tabel B**Målsætninger, hvor de kvantitative data er utilstrækkelige**

Målsætning	Indikator	Ministerium	Årsag
1 Den økonomiske vækst i Danmark skal øges.	BNP-bidrag af nye tiltag.	Finansministeriet.	Ministeriet har valgt ikke at vise data for status i flere år.
2 Beskæftigelsen i hele Danmark skal styrkes.	Beskæftigelsesbidrag af nye tiltag.	Beskæftigelsesministeriet.	Ministeriet har valgt ikke at vise data for status i flere år.
3 Rammevilkårene for erhvervslivet (herunder for iværksættere) skal styrkes, så det bliver billigere og nemmere at drive virksomhed ved blandt andet at sikre konkurrencedygtig erhvervsbeskatning, forenkle regler og forbedre infrastruktur.	Lettelse af erhvervsøkonomiske byrder for erhvervslivet.	Erhvervsministeriet.	Ministeriet har valgt ikke at vise data for status i flere år.
5 At sikre et effektivt skattesystem og skattepolitik, der giver incitament til at arbejde og forbedre familiernes økonomi, og som er mere enkelt og konkurrencedygtigt for erhvervslivet.	Samlede skatte- og afgiftslettelser.	Skatteministeriet.	Ministeriet har valgt ikke at vise data for status i flere år.
7 Fremme partnerskaber og investeringer i udviklingslande, der kan bidrage til at skabe bæredygtig vækst og udvikle den private sektor både i udviklingslande og i Danmark.	Mobilisering af total og privat kapital gennem Danidas erhvervsplatform.	Udenrigsministeriet.	Der fandtes i 2018 kun data på indikatoren for 2017.
16 Flere skal være en del af arbejdsfællesskabet, herunder personer med handicap.	<i>Indikator b</i> Andelen af personer med handicap i uddannelse eller beskæftigelse.	Social- og Indenrigsministeriet.	Der fandtes i 2018 kun sammenlignelige data på indikatoren for 2014 og 2015.
20 Standse tilbagegangen for biologisk mangfoldighed.	Bevaringsstatus for habitat naturtyper og arter (Habitatdirektivet).	Miljø- og Fødevarerministeriet.	Der fandtes i 2018 kun data for indikatoren for 2013.
21 Beskytte vand- og havmiljø.	<i>Indikator a</i> Tilstand for vandmiljøet (Vandrammedirektivet).	Miljø- og Fødevarerministeriet.	Der fandtes i 2018 kun data for indikatoren for 2017.
24 Fremme af cirkulær økonomi, herunder bedre (gen)anvendelse af ressourcer og forebyggelse af affald.	<i>Indikator b</i> Genanvendelse af totalaffald (ekskl. jord og mineralsk affald) (Eurostat).	Miljø- og Fødevarerministeriet.	Der fandtes i 2018 kun sammenlignelige data for indikatoren for 2010, 2012 og 2014.
28 Bidrage til fælles EU-mål om 27 pct. vedvarende energi og mindst 27 pct. energieffektiviseringer i 2030.	VE-andel, udvikling i energiforbrug i forhold til en i 2007 fastlagt baseline for det fremskrevne energiforbrug.	Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet.	Rapporten viser ikke data for udviklingen i energiforbrug.

Note: Indikatoren for målsætning 5 er i handlingsplanen formuleret som "Nettovirkningen af diskretionære skattetiltag", men i fremdriftsrapporten er den formuleret som "Samlede skatte- og afgiftslettelser". Vi har dog vurderet, at der er tale om en mere mundret formulering af en samme indikator (jf. pkt. 51).

Kilde: Rigsrevisionen.

Tabel C**Målsætninger, hvor der anvendes kvalitative data - vurdering af tilstrækkelighed**

Målsætning		Indikator	Beskrivelse	Oplysninger om fremdrift	Svarer til indikator	Samlet vurdering
17 (SIM)	Fremme af en virksom indsats til voksne og børn udsat for vold i nære relationer.	Opfølgning på indsatsen i den nationale enhed mod vold i nære relationer.	Indeholder baggrund for enheden Lev Uden Vold og redegørelse for implementering og planlagt opfølgning.	Ja. Det fremgår, hvor store fremskridt der er gjort i implementeringen af enheden.	Delvist. Der fremgår ikke data fra opfølgning på indsatsen, men det fremgår, hvordan der vil blive fulgt op.	Tilstrækkelig.
18 (BUVM)	Øget trivsel for børn og unge samt udvikling og læring for alle børn i dagtilbud.	<i>Indikator b</i> Opfølgning på implementering af en styrket pædagogisk læreplan.	Indeholder beskrivelse af initiativer, der skal understøtte implementeringen af en styrket pædagogisk læreplan.	Ja. Det fremgår, hvilke initiativer der er planlagt, og hvor meget der er gennemført.	Delvist. Der fremgår ikke data fra opfølgning på implementeringen, men en redegørelse for initiativer, der skal understøtte implementeringen.	Tilstrækkelig.
19 (UM)	Opretholdelse af Danmarks rolle som aktiv international fortaler for ligestilling og seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder.	En markant og synlig dansk indsats i EU og FN.	Indeholder eksempler på Danmarks indsatser.	Nej. Det fremgår ikke, hvor stor den samlede indsats har været.	Delvist. Der fremgår eksempler på indsatser, men det fremgår ikke, om indsatsen har været markant og synlig.	Utilstrækkelig.
32 (JM)	Fremme af et velfungerende og tilstedeværende politi.	Tilførsel af ressourcer ifm. politiets flerårsaftale (2016-2019).	Indeholder oplysninger om en bevillingsforøgelse og om afsatte midler til uddannelse.	Nej. Der gives ikke et overblik over den samlede udvikling i bevillinger, optag eller færdigudannede betjente og kadetter.	Ja.	Utilstrækkelig.
33 (JM)	Der skal slås hårdt ned på rocker- og bandemedlemmers kriminalitet.	Der følges op på initiativerne i aftalen om Bandepakke III – Bander bag tremmer.	Indeholder oplysning om, at nogle af bandepakkens initiativer er blevet gennemført.	Nej. Det fremgår ikke, hvor store fremskridt der samlet er gjort med hensyn til initiativerne.	Delvist. Opfølgningen består tilsyneladende blot i en konstatering af, at nogle af initiativerne er gennemført i lov.	Utilstrækkelig.
34 (JM)	Forebyggelse og bekæmpelse af ekstremisme, radikalisering og terror.	Regeringen fastholder et styrket fokus på bekæmpelse af ekstremisme, radikalisering og terror.	Indeholder oplysning om en ny national handlingsplan og om midler til den.	Nej. Det fremgår ikke, hvor store fremskridt der er gjort.	Delvist. Hvis regeringens fokus udgøres af den nye handlingsplan.	Utilstrækkelig.

Tabel C (fortsat)**Målsætninger, hvor der anvendes kvalitative data - vurdering af tilstrækkelighed**

Målsætning		Indikator	Beskrivelse	Oplysninger om fremdrift	Svarer til indikator	Samlet vurdering
35 (UM)	Fremme af en international retsorden baseret på grundlæggende værdier som demokratiske retsstatsprincipper, menneskerettigheder og ligestilling.	Regeringens internationale indsats, herunder kandidatur til FN's Menneskerettighedsråd 2019-2021.	Indeholder forholdsvis detaljerede oplysninger om omfanget af Danmarks indsats i FN og den Internationale Straffedomstol.	Ja.	Ja.	Tilstrækkelig.
36 (UM)	Bidrage til beskyttelse af sårbare mennesker og øget modstandsdygtighed i udviklingslandene.	Disponeringen af udviklingsbistanden vil bidrage til at øge modstandsdygtigheden i udviklingslandene.	Indeholder overordnet beskrivelse af Danmarks udviklingsbistand.	Nej. Indeholder ikke oplysninger om fremdrift.	Nej. Der fremgår ikke oplysninger om disponeringen af udviklingsbistanden eller modstandsdygtighed i udviklingsbistanden.	Utilstrækkelig.
37 (UM)	Fremme international stabilitet og sikkerhed gennem bidrag til internationale militære operationer og freds- og stabiliseringsopgaver.	Øget stabilitet og sikkerhed i områder med danske militære og ikke-militære bidrag.	Indeholder beskrivelse af Danmarks bidrag og eksempler på de konkrete indsatser og en vis beskrivelse af situationen i de berørte områder.	Nej. Det fremgår ikke, hvor store fremskridt der er gjort i områder med danske militære og ikke-militære bidrag.	Delvist. Det fremgår, at situationen i de berørte lande stadig er præget af ustabilitet og manglende sikkerhed, men at der er sket fremskridt på nogle områder.	Utilstrækkelig.

Note: SIM står for Social- og Indenrigsministeriet, BUVM står for Børne- og Undervisningsministeriet, UM står for Udenrigsministeriet, og JM står for Justitsministeriet.

Kilde: Rigsrevisionen.

Bilag 7. Ordliste

Aktstykke	Skrivelse fra en minister til Finansudvalget, der rummer en bevillingsansøgning eller en orientering. Hvis Finansudvalget giver tilslutning, er ministeren stillet, som om der var givet bevilling på finansloven. Ministeren skal dog foranledige, at aktstykket optages på tillægsbevillingsloven.
Anmærkning	Betegnelse for bemærkningerne til finansloven, der i princippet svarer til bemærkningerne i andre lovforslag. Anmærkningerne indeholder bl.a. information, som præciserer og motiverer de enkelte bevillingsforslag og dermed angiver forudsætningerne for bevillingens udnyttelse.
Baseline	Udgangspunkt. Bruges ofte om målinger af status ved begyndelse af en periode, hvor der skal måles fremdrift.
Bevaringsstatus	Begreb, der bruges om en naturtypes udbredelse og tilstand med udgangspunkt i habitatdirektivet og Natura 2000-planlægningen. Omfatter også en vurdering af status for de arter, der er karakteristiske for naturtypen. Bevaringsstatus fastsættes som gunstig, ugunstig, usikker eller ukendt.
Biologisk mangfoldighed	Udtryk for mangfoldighed af levende organismer, især med hensyn til antallet af arter. Kaldes også biodiversitet.
Energieffektivisering	Forbedringer af energieffektivitet, dvs. forholdet mellem nyttiggjort energi og totalt energiforbrug.
Eurostat	EU's statistiske kontor.
FAO	Food and Agriculture Organization of the UN. En FN-organisation med en række traktat- og bistandsmæssige opgaver inden for fødevarer, landbrug, skovbrug, fiskeri og akvakultur.
FN's delmål	De 17 verdensmål er udmøntet i 169 delmål.
FN's Statistiske Division	FN's Statistiske Division er en del af FN's sekretariat under afdelingen for økonomiske og sociale forhold.
FN's Statistiske Kommission	FN's Statistiske Kommission blev etableret i 1947 og er det øverste organ for det globale statistiske system. Den består af de øverste statistikere fra 24 lande, herunder Danmark (indtil 2021). Kommissionen er overvågningsorgan for FN's Statistiske Division) og er underlagt FN's Økonomiske og Sociale Råd.
Focal point	Centralt sted. I denne beretnings sammenhæng er der tale om en central statistisk myndighed, som står for at koordinere og validere andre organisationers produktion af statistik.
Fremdriftsrapport	En rapport om fremdrift. Ifølge den daværende regerings handlingsplan ville regeringen hvert år oversende en fremdriftsrapport på handlingsplanen til Folketingets orientering. Handlingsplanen vil bl.a. kunne indeholde en kort redegørelse for fremskridt på grundlag af de nationale indikatorer, som fremgår af handlingsplanen.
Globale indikatorer	Et sæt af indikatorer, som bruges til at måle verdens samlede fremdrift mod verdensmålene. Indikatorerne fremgår af en resolution vedtaget af FN's generalforsamling den 6. juli 2017. I resolutionen fremhæves bl.a. behovet for tilgængelige, rettidige, pålidelige og disaggregerede data af høj kvalitet, som kan hjælpe med at måle fremdrift og sikre, at "ingen efterlades" (no-one is left behind).
Habitat	Konkret levested for en bestemt dyre- eller planteart.

Handlingsplanen	Den daværende regering udgav i marts 2017 "Handlingsplan for FN's verdensmål" med undertitlen "Danmarks opfølgning på FN's verdensmål for bæredygtig udvikling".
Indikator	Et middel, som bruges til at vise, hvordan noget forholder sig. Defineres også i nogle sammenhænge som et "måleinstrument". Med hensyn til FN's verdensmål er der for hvert delmål defineret én eller flere indikatorer, som skal bruges til den datamæssige opfølgning på delmålet.
KOL	Kronisk Obstruktiv Lungesygdom. En samlet betegnelse for kroniske sygdomme i lungerne, der i Danmark næsten altid opstår som konsekvens af tobaksrygning.
Konsekvensvurderinger	Vurdering af konsekvenserne ved noget. Det har siden 1998 været en del af Statsministeriets regulering af det lovforberedende arbejde, at der bør udarbejdes konsekvensvurderinger, hver gang der skal fremsættes lovforslag eller andre regeringsforslag i Folketinget ("Vejledning om konsekvensanalyser", 2005). Det er obligatorisk at udarbejde økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for stat, regioner og kommuner, administrative konsekvenser for borgerne, væsentlige økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet og væsentlige miljømæssige konsekvenser.
Kvalitativ	Vedrørende eller målt efter den kvalitet og det indhold, noget har – ofte til forskel fra dets numeriske størrelse. Kvalitative data er – til forskel fra kvantitative data – oplysninger om nogets kvalitet eller indhold.
Kvantitativ	Vedrørende eller målt efter den numeriske størrelse af noget – ofte til forskel fra dets kvalitet og indhold. Kvantitative data er – til forskel fra kvalitative data – oplysninger om den numeriske, dvs. tal-mæssige, størrelse af noget.
Mål- og resultatplan	Økonomistyrelsens model for mål- og resultatstyring i staten indeholder en anbefaling om at udarbejde mål- og resultatplaner. Mål- og resultatplaner skal ses som en fokuseret videreudvikling af de resultatkontrakter, der tidligere blev anvendt mellem departementer og styrelser. Mål- og resultatplaner indeholder ifølge Økonomistyrelsens vejledning et strategisk målbillede, 5-10 konkrete modeller og en model for opfølgning.
Målsætning	Noget, som nogen har sat eller defineret som mål for en aktivitet, et projekt e.l. Målsætninger kan både forstås som konkrete målbare mål for, hvad man vil opnå i en given periode, og som bredere kvalitative formuleringer af politiske mål.
Nationale indikatorer	Handlingsplanen for verdensmålene indeholder 49 nationale indikatorer, som skal bruges til at følge op på fremdriften mod opfyldelsen af de 37 nationale målsætninger.
Nationale målsætninger	37 målsætninger, med hvilke den tidligere regering i sin handlingsplan fremhævede et begrænset antal prioriteter for Danmarks nationale og internationale opfølgning.
Parlamentarisk arbejdsgruppe	En arbejdsgruppe, som er nedsat af (et udvalg i) Folketinget.
Rapporteringsperiode	Den periode, som en rapportering handler om, fx den periode, for hvilken det oplyses, om – eller i hvilket omfang – der har været fremdrift.
Resolution	Tekst, som fx anbefaler eller fastslår bestemte principper eller fremgangsmåder, og som en international forsamling ofte vedtager uden bindende virkning. FN's resolution om 2030-dagsordenen er vedtaget af FN's generalforsamling. Den er politisk, men ikke juridisk bindende.
Ressort	Ansvarsområde eller fagområde (fx en ministers).

Satspuljeaftale	Satspuljen betegner penge, der i en årrække hvert år blev reserveret til særlige tiltag på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet. Puljen blev finansieret ved en nedsættelse af satsen for den automatiske regulering af overførselsindkomsterne i takt med lønudviklingen. Partierne bag satspuljeforliget indgik hvert år aftaler om fordelingen og anvendelsen af midlerne. Satspuljen blev afskaffet med virkning fra 2020, men der er stadig flerårige aftaler, som ikke er udløbet.
Somatisk	Legemlig, især vedrørende legemlige symptomer på sygdomme i modsætning til psykiske.
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. FN's organisation for uddannelse, kultur, kommunikation og videnskab.
UNICEF	United Nations Children's Fund. FN-organisation med den mission at tale for børns rettigheder, sikre børns basale behov og hjælpe børn med at udvikle sig, så de kan nå deres fulde potentiale.
Validere	Kontrollere, at noget overholder givne regler og derfor gælder. Validering af data sikrer datas pålidelighed.
Vedvarende energi	Energi fra en uudtømmelig kilde, fx solenergi og vindenergi.
Årsrapport	Alle statslige virksomheder skal aflægge en årsrapport. Der afrapporteres på regnskabet's hovedtal og på eksternt fastsatte mål. Årsrapporten skal først og fremmest tilgodese ressortdepartementerne, Rigsrevisionen og Finansministeriets informationsbehov i relation til henholdsvis styring og revision.
